

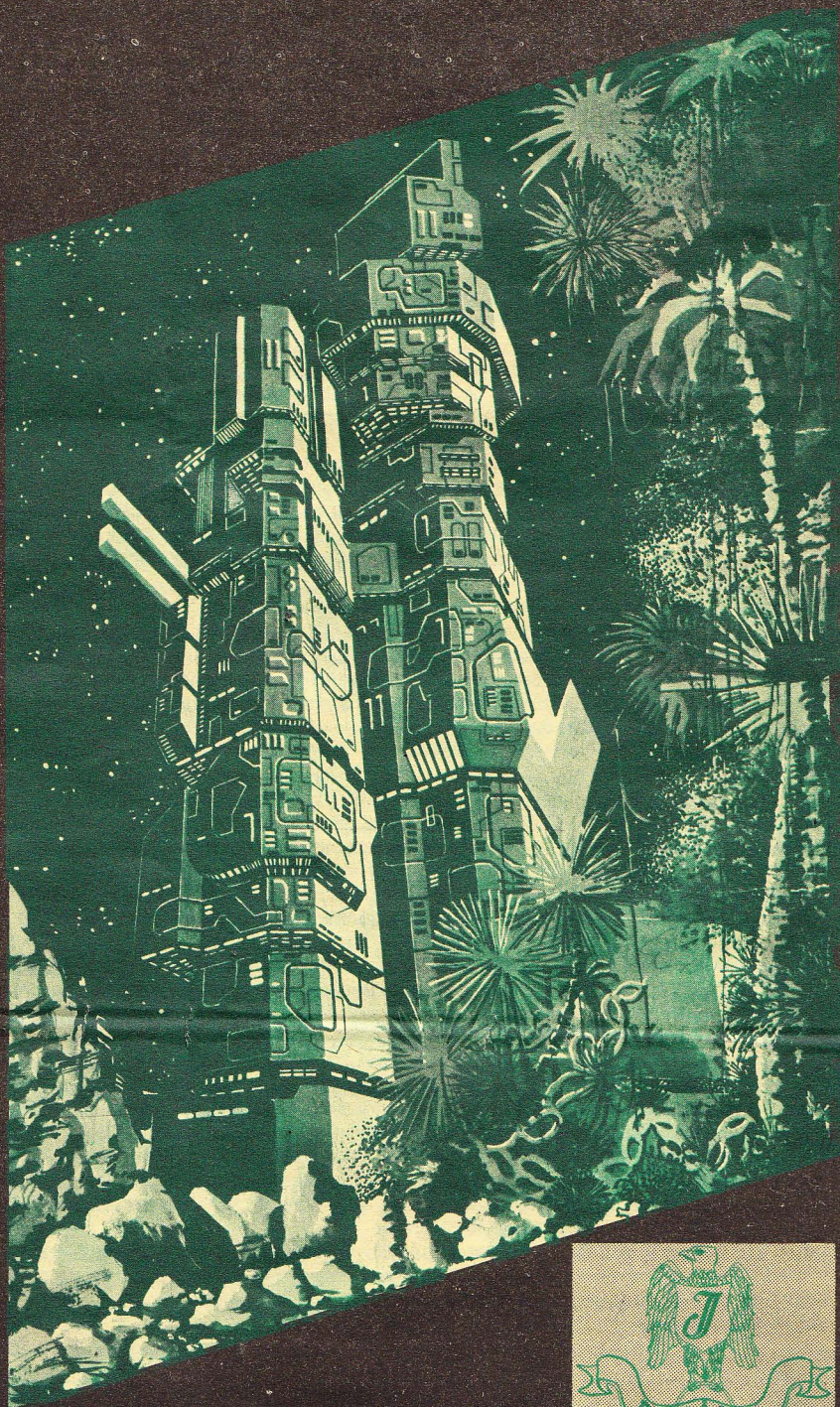
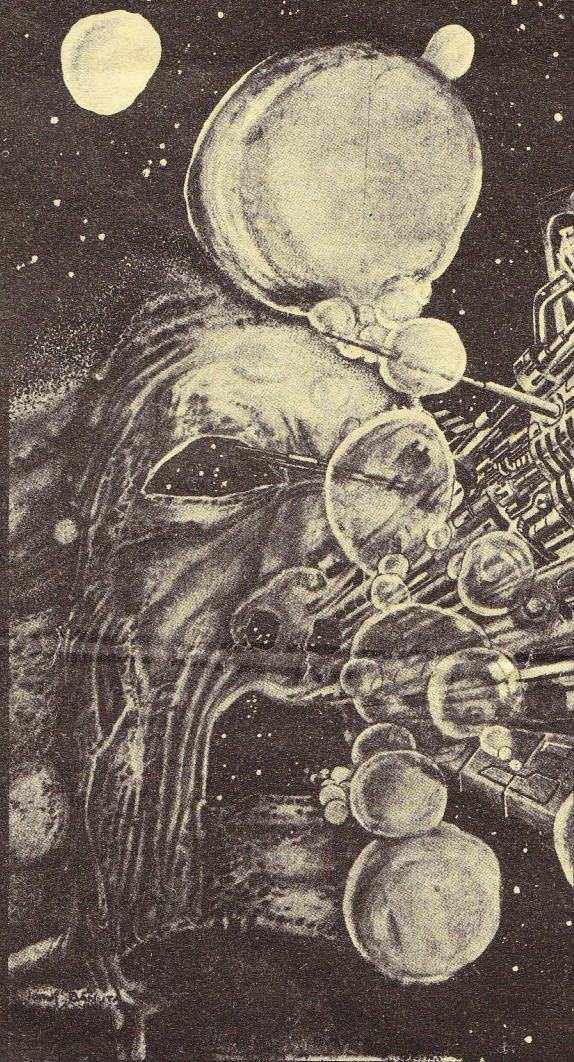
JURNALUL[®]

Nr.59

Anu I III ■ Săptăminal de Science - Fiction ■ 16 pagini ■ 150 lei

Bruce STERLING
Harlan ELLISON
Aurelius BELEI
Yves MEYNARD
Darius LUCA
Cătălin IONESCU
Ray BRADBURY

Sfârșit de an la Editura Denoël

Am scris despre Editura Denoël și colecțiile ei în numărul 38 din „Jurnalul S.F.”. Acum voi prezenta cărțile apărute la această casă editorială în ultimele luni ale anului trecut. **Santiago de Mike Resnick**, *Présence du Futur*, 2 volume. Subintitulat **Un mit din viitorul îndepărtat**, romanul lui Mike Resnick (despre care aflăm de pe ultima copertă că scrie science fiction de peste douăzeci de ani) narează odiseea lui Sébastien Cain, fost revoluționar devenit ucigaș plătit, care, împreună cu Vertu Mac Kenzie, o ziaristă fără scrupule, pleacă în căutarea lui Santiago, un criminal misterios înconjurat de o aură legendară.

Une mort bien ordinaire de Jean-Pierre Andrevon, *Présence du Fantastique*.

Jean-Pierre Andrevon este cel mai publicat autor francez din colecția *Présence de Futur*. În *Présence du Fantastique* mai are un roman și două nuvele în **Territoires de l'inquiétude**, serie de antologii coordonată de Alain Dorémieux. În ultimul timp, Andrevon se consacră îndeosebi fantasticului și polițierului în detrimentul science fictionului – gen în cadrul căruia s-a ilustrat remarcabil; totuși, aproape necunoscut la noi.

Planete a gogos (The Space Merchants) de Fredrik Pohl și Cyril M. Kornbluth, *Présence du Futur* – *Toutes vos étoiles en poche* (subserie în care se reeditează operele importante ale colecției).

Acești doi clasici ai science fictionului american au colaborat de mai multe ori, însă întreaga lor măsură și-au dat-o în romanul de față, unul dintre primele care prezintă un viitor sumbru în locul celui „strălucitor” de până la cel de-al doilea război mondial. Pe Pământul suprapopulat și suprapoluat al viitorului, mari agenții publicitare au reușit să abrutizeze întreaga omenire.

Dr. Adder de K.W. Jeter, *Présence du Futur* – *Toutes vos étoiles en poche*.

Scriș în 1972, acest roman nu a fost publicat decât doisprezece ani mai târziu. Cauza o constituie atmosfera apăsătoare, dar și descrierea unor perversiuni sexuale care întrec orice închipuire. Philip K. Dick, care a citit manuscrisul încă din 1972, scrie, într-o prefață datînd din 1979: „...în să-i mulțumesc lui K.W. Jeter pentru talentul său. Și pentru geniul său.”

Le Grand de Philip K. Dick, *Présence du Futur* – *Toutes vos étoiles en poche*.

Este al doilea volum dintr-o serie care se ambiționează să cuprindă totalitatea nuvelor lui Dick. Sînt cuprinse aici opt texte publicate în 1953. „Opere ale unui strălucit profesionist al scriiturii, ele anunță pentru cine știe citi printre rînduri o creație personală mai profundă...”, afirmă Emmanuel Jouanne într-o scurtă introducere. Mult mai mult decât în Statele Unite, scrierile lui Dick au marcat puternic tinerele generații de scriitori francezi.

Odysée sous contrôle de Stefan Wul, *Présence du Futur* – *Toutes vos étoiles en poche*.

Michel Maistre, agent al Securității imperiale încearcă să dezlege misterul unor dispariții înregistrate pe planeta Emeraude (Smarald). Acesta este subiectul romanului (publicat inițial în colecția *Anticipation* a Editurii Fleuve Noir în 1959 și urmat în această ediție de trei povestiri) lui Stefan Wul, unul dintre clasicii science fictionului francez, dentist în viața de toate zilele, cînd se numește Pierre Pairault. Opera lui Wul mai cuprinde 11 romane, dintre care zece, plus cel de față, au apărut în colecția *Anticipation* între 1956 și 1959, fiind apoi reediteate constant. Ultimul, **Noô**, datează din 1977. Popularitatea lor e demonstrată și de faptul că au fost adaptate în desene animate. Este vorba de **Oms en série** (devenit **La Planète sauvage**), desenat de Roland Topor, și **L'Orphelin de Perdide (Les Maîtres du temps)**, desenat de Moebius, regia aparținîndu-i în amîndouă cazurile lui René Laloux.

Carmilla de Joseph Sheridan Le Fanu, *Présence du Fantastique*.

O culegere de patru nuvele aparținînd unui nume ilustrat al literaturii irlandeze, un clasic al fantasticului „gothic”, dar și unul dintre primii autori ai timpului său care a introdus o tușă de erotism în scrierile lui. Sheridan Le Fanu a trăit între anii 1814 și 1873, a fost ziarist și nuvelist, devenind apoi director la diferite publicații. Scriind **Dracula**, Bram Stoker s-a inspirat din opera acestuia, operă care a stat și la baza a numeroase adaptări cinematografice, dintre care amintesc: **Vampyr** de Carl Dreyer (1932), **Ororile lui Dracula** de John Hough (1971), **Et mourir de plaisir** de Roger Vadim (1960).

Mange-monde de Serge Brussolo, *Présence du Futur*.

Un alt roman în ceea ce se poate numi deja „stilul Brussolo”, care formează împreună cu nuvela **Aussi lourd que le vent** și romanul **Le Syndrome du scaphandrier** o trilogie a „Artelor delirante ale viitorului”. Brussolo, cel mai tradus autor francez de science fiction la noi (exceptîndu-l, desigur, pe Jules Verne), este o personalitate complexă. Astfel, pe lîngă science fiction, el a scris și romane polițiste, fantastice, istorice. Trebuie menționat, totodată, și graficianul Brussolo, prezentat la noi pentru prima dată în numărul dedicat lui din „Jurnalul S.F.” – 40.

Territoires de l'inquiétude 7, antologie realizată de Alain Dorémieux, *Présence du Fantastique*.

Seria aceasta își are originea într-o antologie publicată de Dorémieux la Editura Casterman în 1972. Practic necunoscut la noi, știu doar de o povestire tradusă de regretatul Vladimir Colin în antologia **Un pic de neant** în 1970, Alain Dorémieux este, totuși, o personalitate a science fictionului francez. A fost mai mulți ani redactorul șef al revistei „Fiction”, a condus colecții și are la activ nenumărate antologii. Opera îi este constituită din mai multe zeci de nuvele reunite în cîteva culegeri și dintr-un roman, **Black Velvet**, apărut anul trecut în colecția *Présence de la Denoël*. Bine primite, după cum o dovedește și numărul la care am ajuns, antologiile **Territoires de l'inquiétude** cuprind alți autori de limbă engleză, cit și autori francofoni. În volumul de față îi găsim pe Suzy McKee Charnas, Ray Bradbury, Jean-Claude Dunyach, Charles Beaumont, Jean-Pierre Andrevon, Al Sarrantonio, Jacques Chabon, Robert Lowry, Karen Joy Fowler, Raymond Milési, Lisa Tuttle, Richard Canal, Dennis Etchison, Dean R. Koontz.

Închei aici această scurtă prezentare a aparițiilor (din ultimele trei luni ale anului trecut) unei edituri prestigioase, ale cărei colecții, dintre care se remarcă net *Présence du Futur*, reflectă pulsul internațional și național (francez, evident) al science fictionului. Aștept să văd și la noi cît mai multe asemenea Prezențe...

Florin Leodor Dănilă

Les jeux sont fait...

...rien ne va plus! Da, domnule, abla a început. Pofim, pofimi Dumneavoastră mizați pe Eva? Mă rog... les jeux sont fait, rien ne va plus! Fantastic, domnule, a ieșit... prostul ăla, cum de s-a lăsat înbrobodit? Oricum începe un nou tur, gata, les jeux sont fait, pe patriarhat, dom'le... rien ne va plus! Uite că a ieșit... Pe cineea mea, de cînd în banca n-am mai văzut așa ceva, continuai? Cred că aveți intuiție... pe foc? Na, așa ei! Ați cîștigat destul de mult, domnule, v-aș sfătui să vă retrageți, Fortuna... Nu? Cum adică trebuie? În fine, nu știu cine, noi nu vă obligăm, les jeux sont fait, rien ne va plus... Fantastic! Și acum? Egipteni... Romanii... Și pe amărîții de Europeni mizați? Amărîții, amărîții, da' uită-te la ei, nenorociții! Pe cuvîntul meu, ceva la...

...Aveți cumva o mîngăială? Doar se știe că este imposibil, e dovedit științific. Continuai? Bine... les jeux sont fait, rien ne va plus... Nu, nu se poate! Domnule, vă rog să mă credeți o-ar fi mai bine să renunțați. Și mai pofitiți pe la noi... cum? Pe energia nucleară? Ați de mult mizați? Eu v-am sfătuit sincer... rien ne va plus! Dacă și acum...

Groznic! Domnilor, puțină atenție, vă rog... domnilor Banca... banca e spartă! Dar casino-ul nostru vă oferă și alte jocuri, mult mai pasionante, chiar în sala alăturată va începe „Tribulacunea”, dacă doriți... Nui Dumneata ai face mai bine să te cari acasă! Asta dacă nu vrei să fi dat afară! Hai, hai-o... și îi mulțumim o-iei soăpat așa, trișor ordinar! Ia-ți banii și cară-te!

Ce zid? Ce dacă te cheamă Demiurgos? Nu, dacă ții la tine... Mă doare-n cot! Domnilor, souzați acest mic incident, dar nu uitați că eîntem o firmă serioasă și un escroc oarecare nu ne poate crea probleme. Da, aici banca e spartă, ce putem face, dar dacă trecem dincolo... E mult mai pasionant, să știți! Haldeiți, domnilor! Urmăriți aici tribulațiile franșelor pe linia lăptoasă... cine mizează? Ca va, monseurs, ca vai! Da, pofitiți... Mizați, domnilor, jocul abla a început, șansele sînt grandioase, les jeux sont fait...

...RIEN NE VA PLUS!

Radu Pavel GHEO

Copertă de Ionuț Bănuță și Lucian Băbeanu.

**JURNALUL®
S.F.**

Premiul Convenției Naționale de SF 1993

Editat de: **INTACT**

Colectivul de redacție:

Adrian BĂNUȚĂ (Redactor șef),

Număr realizat de:

Ionuț BĂNUȚĂ, George CEAUȘU, Dan MERIȘCA, Cristian IONESCU, Nicolae C. ARITON, Mihai Dan PAVELESCU, Petrică

SÎRBU, Dan POPESCU (Redactori)

Marian IRIMIA (fotoreporter)

Adresa redacției:

Șos. București-Ploiești 25-27; sector 1, București
tel. 3.12.71.35

Răspunderea materialelor informative revine autorilor.

File din istoria literaturii SF Anglo - Saxone

Nicolae ARITON

19. WONDER STORIES publica din decembrie 1931 pînă în februarie 1932 un roman de John Taine, THE TIME STREAM. Vom reveni asupra acestui autor pentru a discuta despre romanul său cel mai reușit, BEFORE THE DAWN, apărut în anul 1934. THE TIME STREAM este un roman straniu cu largi referiri la alchimie. Cu toate acestea, nu avem de-a face cu un roman alegoric, iar tema este science-fiction pur. Savanții planetei Eos au descoperit posibilitatea de a „plonja” în „fluviul timpului”, de-a călători în trecut și de-al cunoaște, sau de-a se „transporta” în viitor. Una din deplasările în viitor îi face să înțeleagă că prăbușirea civilizației lor se datorează căsătoriei unui bărbat cu o femeie, care au dat naștere „Fiarei”, cauza tuturor războaielor și catastrofelor. Încearcă să oprească acest lucru, dar totul se dovedește imposibil. Tema „temporală” clasică este complicată de existența în roman a unor episoade semi-reale, care aduc acești savanți pe Pămînt. Personajele poartă același nume, raporturile fiind mai mult sau mai puțin modificate, făcîndu-i pe cititori să rămînă destul de confuzi.

În iunie 1933, WONDER STORIES publica un roman de un scriitor francez, Eugene Thebault, RADIO-TERREUR (titlul în franceză), tradus de Gernsback în THE RADIO - TERROR, apărînd din iunie pînă în septembrie. Thebault era un scriitor popular francez, născut la sfîrșitul secolului trecut și mort în 1942. A scris RADIO-TERREUR, GRAND ROMAN DE MYSTERE în anul 1927. Acțiunea se petrece în anul 1952, la Paris, unde difuzoarele emit constant o muzică suavă spre satisfacția fără margini a pietonilor (autorul nu a prevăzut ofensiva zdrobitoare a automobilului). Muzica se întreprinde, vocea amenințătoare a unui savant nebun anunțînd intenția de a distruge lumea. Directorul Oficiului de Cercetări Științifice îi asigură însă pe trecătorii neliniștiți că nebunul va fi neutralizat

și că totul va reîntra în normal, lucru care se referă doar la ce l-a convins pe Gernsback să facă traducerea unui asemenea text.

Printre datele importante care jalonează istoria SF-ului american, luna ianuarie 1930 este, fără îndoială, una din cele mai importante. Este data la care apare primul număr din ASTOUNDING STORIES OF SUPER-SCIENCE, revistă care avea să domine lumea SF-ului mai bine de douăzeci de ani, iar sub noul titlu, ANALOG, ea apare și în zilele noastre. Mărturia primului redactor șef, Harry Bates, este elocventă asupra greutăților întîmpinate pentru a reuși editarea în cadrul concernului de publicații CLAYTON PUBLICATIONS INC. „Trebuie să recunoșc că apariția revistei ASTOUNDING a fost rezultatul întîlnirii forțate dintre doi oameni, unul din ei avid după bani, celălalt fără nici o trageră pentru o asemenea muncă. Întîlnirea s-a produs în fața unei coli imense de hîrtie cretată, pe care se aflau 13 coperte ale proiectatei reviste. Dacă ar fi fost 16, probabil William Clayton n-ar fi aprobat apariția revistei. El era editorul de succes a unui important grup de reviste populare, „pulp” de aventuri și acțiune (...) În timp ce examina foaia cu coperte, Clayton a făcut următoarea afirmație: „E idiot să pierzi hîrtia a trei coperte, ținînd cont că desenele nu costă aproape nimic; iar tipărirea a trei noi „pulp”, de asemenea, nu înseamnă prea mult pentru tipografie”. Și astfel, s-a hotărît publicarea a trei noi „pulp”. Dacă vinzările ar fi atins doar o valoare minimă, ar fi însemnat un câștig sigur, pentru William Clayton, în timp ce cheltuielile erau minime, deoarece întreaga muncă depusă de Harry Bates nu era recompensată absolut cu nimic în plus... Bates primește ordin să publice, printre altele, un pulp care să poarte titlul TORCHLIGHTS OF HISTORY, idee care îi dispăcea teribil, și împotriva căreia a lansat o contrapropunere. Într-o zi cumpărase un număr din AMAZING STORIES, pe care l-a găsit lipsit de har, plin de trivialități, banalități și pueril. Despre scriitură: era suficient de bine. „M-am gîndit dacă pe piață nu era loc pentru o revistă de genul celei AMAZING, dar mai bine scrisă și cu autori mai buni. A doua zi dimineață, m-am prezentat în biroul lui Clinton, plin de combativitate. N-a fost însă nevoie, TORCHLIGHTS OF HISTORY a fost înlocuită imediat cu ASTOUNDING STORIES OF SUPER-SCIENCE. Nu-mi rămînea decît să o fac”.

În ianuarie 1930 a apărut primul număr din ASTOUNDING. Era un pulp clasic prin dimensiuni (alte reviste de gen erau net mai mari), sub o copertă realizată de Wesso. Pe aceasta se putea vedea o insectă uriașă și monstruoasă luptîndu-se cu un aviator într-un peisaj de iarnă, în timp ce o tînră sumar îmbrăcată privea terorizată lupta aeriană. Desenul ilustra textul lui Victor Rousseau, THE BEETLE HORDE. Nuvela lui Ray Cummings, PHANTOMS OF REALITY, a avut de asemenea onoarea de a apare pe copertă. În sumar se aflau mai multe povestiri scurte, ale unor autori astăzi uitați, mai puțin doi dintre ei: Murray Leinster și căpitanul SS P. Meek. Povestea lui Victor Rousseau este foarte banală: Un savant nebun se hotărăște să cucerească lumea utilizînd insecte uriașe pe

care le creează în laboratorul său. Înainte de a reuși fabricarea de miliarde de asemenea exemplare, eroii povestirii reușesc să-l anihileze. Cel mai bun text al numărului este, fără îndoială, cel al lui Murray Leinster, TANKS. Este vorba despre un război între Statele Unite și Imperiul Galben (japonezi sau chinezi), care are loc în 1932. În conflict, strategia folosită în primul război mondial nu este abandonată: mai multe tranșee, mai multe fortificații. Doar rolul infanteriei este limitat, „greul” luptelor fiind purtat de care de asalt – „tanks” – sprijinite de avioane și elicoptere. Viziune profetică care i-a permis acestei povestiri de a supraviețui pînă în zilele noastre.

BRIGAND OF THE MOON, un roman de Ray Cummings, debutează în martie 1930. Această Space-Opeăr se derulează la bordul navei „Planetara”, care asigură ruta Pămînt-Marte-Lună-Pămînt. Briganzii pun la cale jefuirea navei, încărcată cu radium. Unii din conducătorii lor este George Prince, un homosexual notoriu (ei da! se vorbea de așa ceva în SF încă din anii '30) care este ucis în timpul atacului. Sora lui, Anita, își tunde părul și se dă drept George Prince. Ajutată de iubitul ei, Gregg, se infiltrează printre briganzi, reușind să le deoaze planurile și să fie anihilați. În 1958, romanul a fost reeditat în USA, în ediție de buzunar.

Pînă la sfîrșitul anului, întîlnim în paginile noii publicații texte interesante de Harl Vincent, R.F. Starzl, Arth J. Burks, dar, mai ales BROAD OF THE DARK MOON de Charles Willard Diffin și MURDER MADNESS de Murray Leinster. Ultimul text avea ca temă dependența de droguri și posibilitatea ca acestea să fie folosite ca o armă pentru a domina lumea.

Ajunși în iulie 1931, întîlnim un text foarte interesant aparținînd lui Nat Schachner și Arthur Leo Zagat, THE REVOLT OF THE MACHINES. Textul este important din punct de vedere politic, opunînd pe cei bogați, numit „Aristos”, contra celor care muncesc, „Proletas”. Ideologia este clar de stînga, dar am mai vorbit de acest lucru în episoadele trecute.

Noiembrie 1931 înseamnă o dată deosebită pentru ASTOUNDING STORIES. Prima din cele patru nuvele care va alcătui ulterior saga HAWK CARSE apare în paginile revistei. Entuziasmul suscitât de această apariție nu și-a pierdut din tărie aproape zece ani, cu toată calitatea îndoielnică a „urmării” apărută în anul 1932 în AMAZING. Cititorii nu conțenesc a se adresa magazinului ASTOUNDING cerînd continuarea aventurilor eroilor spațiali. Semnatarul lui HAWK CARSE este Anthony Gilmore, nimeni altul decît pseudonimul redactorului șef Harry Bates și a asistentului său Desmond Hall. Unul din cititori îi demască pe cei doi, declarînd că este sigur că în spatele acestui pseudonim se află exact H.G. Wells.

Dar despre acest „best seller” în episodul următor.

Mulțumiri domnului Frederic Gerbaud, pentru informațiile puse la dispoziție cu generozitate.

(va urma)

TPARUL EXECUTAT LA TIPOGRAFIA
INTACT

Reclamă, publicitate, difuzare:
Titus GUVIR - tel.: 3.12.93.66
Tehnoredactare computerizată -
Adrian BĂNUȚĂ
Culegere - Doina PREOTU
Corectură - Mihaela VANEA
Montaj offset:
Daniel STĂNICĂ, Mariana SEBE,
Silvana GRFERE

Jurnalul S.F. este înscris în Catalogul Presei la poziția 2.128. Abonamentele se pot face la orice centru poștal precum și la centrele RODIPET.

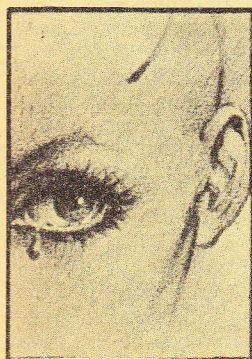
Acest săptămîlnic face parte din rețeaua națională a publicațiilor

JURNALUL®

Director:
Dan DIACONESCU
Redactor șef:
Marius TUCĂ

ROIUL

Urmare din nr 58

Afriel își privi haina brodată și izbucni în râs. E o chestie politică, spuse. Acționarii sînt întotdeauna mai binevoitori să vorbească cu un om care pare pregătit să facă afaceri pe picior mare. În ziua de astăzi așa se îmbracă toți reprezentanții Plăsmuitorilor. Am luat-o înaintea Mecaniștilor, ei poartă tot salopete.

Ezită, nedorind să o jignească. Inteligența Galinei Mirny era cotate aproape de două sute. Bărbații și femeile cu asemenea inteligență erau uneori capricioși și nestatornici, gata să se retragă în lumi personale imaginare sau să se afunde în păienjenisuri stranii și impenetrabile de urzeli și raționamente. Superinteligența

era strategia pe care o aleseseră Plăsmuitorii în lupta pentru supremația culturală, și erau obligați să adere la ea, în ciuda dezavantajelor ei ocazionale. Încercaseră să-i încruciceze pe superinteligenți, cei cu coeficienți peste două sute – doar atît de mulți fugiseră din coloniile Plăsmuitorilor, încît fracțiunea oprise producerea lor.

– Ești mirat de hainele mele, rosti Mirny.

– Întrădevăr, mă atrag ca noutate, zîmbi Afriel.

– Au fost țesute din fibrele coconului unei pupe, îi explică ea.

Garderobă mea inițială a fost mîncată de un simbiot gunsier în timpul tulburărilor de anul trecut. De obicei, nu port nimic, dar n-am venit să te jig-nesc cu o etalare prea directă de intimitate.

Afriel ridică din umeri.

– În mediul meu natural, și eu stau de obicei gol. Dacă temperatura e constantă, atunci hainele sînt inutile, cu excepția buzunarelor. Am cîteva scule asupra mea, însă majoritatea sînt de mică importanță. Sîntem Replăsmuiți, sculele noastre sînt aici, își ciocăni el fruntea. Dacă îmi poți arăta un loc sigur unde să-mi pun hainele...

Femeia scutură din cap. Datorită ochelarilor, ochii nu i se puteau zări și era greu să-i citești expresia feței.

– Ai făcut prima greșeală, doctore. Aici nu există locuri de uz personal. A fost aceeași greșeală ca și cea făcută de agenții Mecaniști, aceeași care era cît pe aici să-mi aducă și mie moartea. Aici nu există conceptul de proprietate. Acesta este Stupul. Dacă iei vreo parte din el pentru tine ca să depozitezi echipamentul, să dormi acolo, orice – atunci devii un invidios, un dușman. Cei doi Mecaniști – un bărbat și o femeie – au încercat să închidă o cameră nefolosită pentru laboratorul lor de computere. Războinicii le-au spart ușa și i-au mîncat. Gunoierii le-au mîncat tot echipamentul, sticlă, metal și tot.

Afriel zîmbi rece.

– Trebuie să-i fi costat o avere să transporte atîta material pînă aici.

– Sînt mai bogați decît noi, înălță Mirny din umeri. Au mașini și exploatare miniere. Cred că voiau să mă ucidă. Pe furiș, așa încît războinicii să nu fie tulburați de un spectacol violent. Aveau un calculator care învăța graiul cozilor ascuțite mai repede decît o puteam face eu.

– Totuși, ai supraviețuit, sublinie Afriel. Iar benzile și rapoartele tale – în special primele, cînd aveai încă majoritatea echipamentului – au fost extraordinar de interesante. Consiliul e gata să te sprijine pînă la capăt. În timpul absenței tale, ai devenit destul de celebră în Inele.

– Mda, mă așteptam, rosti ea.

Afriel era pus în încurcătură.

– Dacă am găsit vreo lipsă în ele, vorbi el grijuliu, a fost în domeniul meu, lingvistica extraterestră. Făcu un gest vag spre cei doi simbioți care o însoțeau: Presupun că ai progresat mult în comunicarea cu simbioții, deoarece mi se pare că numai ei vorbesc pentru Stup.

Ea îl privi cu o expresie imperceptibilă și ridică din umeri.

– Aici există cel puțin cincisprezece tipuri diferite de simbioți.

Ăștia care mă acompaniază se numesc cozi-ascuțite și vorbesc numai pentru ei. Sînt niște creaturi sălbatice, doctore, care au intrat în atenția Acționarilor doar pentru că încă mai pot vorbi. Cîndva, au fost o rasă spațială, însă au uitat călătoria prin cosmos. Au descoperit Stupul și au fost absorbiți, au devenit paraziți. Îl bătu pe unul dintre ei cu palma pe cap: Pe aceștia doi i-am îmblînzit, deoarece am învățat să fur și să cerșesc mîncare mai bine decît pot ei. Acuma stau cu mine și mă apără de cei mari. Sînt geloși, să știi. Sînt cu Stupul de numai vreo zece mii de ani și sînt nesiguri de statutul lor. Ei mai gîndesc și uneori se miră. După zece mii de ani le-a mai rămas puțin din asta.

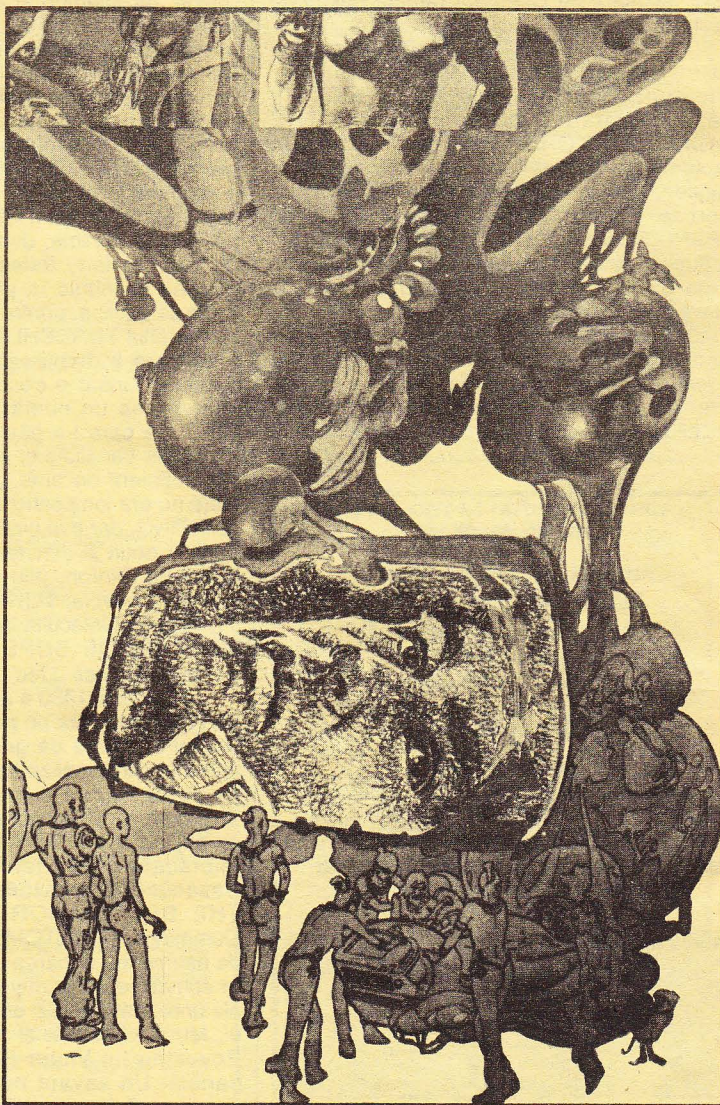
– Sălbatice, repetă Afriel. Asta pot s-o cred. Unul dintre ei m-a mușcat pe cînd eram pe navă. Cam lăsa de dorit ca ambasador.

– Da, l-am avertizat că viu. Nu i-a prea plăcut ideea, dar am putut să-i mituiesc cu hrană... Sper că nu te-a rănit prea serios.

– Mă îndoiesc. Numai dacă nu ți-ai adus propriile bacterii.

– Greu de crezut, răspunse Afriel ofensat. N-am nici o bacterie. Și oricum, n-aș fi adus microorganisme într-o cultură extraterestră. Mirny privi într-o parte.

– Am crezut că ai putea avea cîteva din cele special modificate genetic... Cred că putem merge acum. Coada-ascuțită o să-ți transmită mirosul

Bruce Sterling

prin atingere bucală, în camera auxiliară înaintea noastră. În câteva ore va fi răspândită prin tot Stupul. Odată ce ajunge la Regină, se va răspîndi foarte repede.

Împingîndu-se cu tălpile în carapacea dură a unuia dintre tinerii cozi-ascuțite, ea se lasă în josul coridorului. Afriel o urmă. Aerul era cald și începuse să transpire sub îmbrăcămintea lui complicată, dar transpirația sa antiseptică era inodoră.

Ieșiră într-o sală vastă tăiată din roca vie. Era dreptunghiulară și cu tavanul ascuțit, lungă de optzeci de metri și cu diametrul de vreo douăzeci. Mișuna de membrii Stupului.

Erau sute. Majoritatea erau lucrători, cu opt picioare și blană, de mărimea unor dogi danezi. Ici-colo se zăreau membrii castei războinicilor, monștri îmblăniți, cîț niște cai, capetele lor înarmate cu colți avînd mărimea și forma unor fotolii.

La cîțiva metri, doi lucrători transportau un membru al castei senzorialor, o creatură al cărei cap imens și turtit era atașat de un trup atrofiat, care în cea mai mare parte a lui era alcătuit din plămîni. Senzorul avea ochi, iar din chitina lui îmblănită ieșeau antene lungi și bobinate care se agitau desperate. Lucrătorii se agățau de stîncă goală a pereților sălii cu picioarele prevăzute cu ventuze și cîrlige.

Un monstru cu membre lătărețe, cu un cap lipsit de păr și de față, trecu pe lîngă ei prin aerul cald și mirositor.

Partea din față a capului era un coșmar cu fălci ascuțite și scrîșnitoare, precum și ciocuri de acid, acoperite de platoșe.

– Un miner, spuse Mirny. Ne poate duce mai adînc în Stup... vino cu mine.

Se împinse către el, agățîndu-se de spatele îmblănit, segmentat. Afriel o urmă, împreună cu cele două cozi-ascuțite care se agățară de părțile laterale ale creaturii cu labelor anterioare. Afriel se înfioră, simțind blana umedă, puturoasă, și caldă parcă și unsuroasă. Continuă să plutească prin aer, cele opt picioare lătărețe ale lui bățînd aerul ca niște aripi.

– Trebuie să fie cîteva mii, spuse Afriel.

– În ultimul meu raport, i-am apreciat la o sută de mii, dar asta se întîmpla înainte ca să fie explorat complet Stupul. Chiar și acum există zone întinse pe care nu le-am văzut. Trebuie să se apropie de un sfert de milion. Asteroidul ăsta este cam de mărimea celei mai mari baze a Mecaniștilor – Ceres. Mai are și acum filoane bogate de material carbonos. N-a fost nici pe departe exploatat.

Afriel închise ochii. Dacă avea să-și piardă ochelarii, trebuia să-și pipăie drumul, orbește, printre mîile acelea mișunînd, zbătîndu-se, tîrîndu-se.

– Deci, populația continuă să fie în expansiune?

– În mod sigur. De fapt, colonia va lansa în curînd o împerechere de roi. În camerele de lîngă Regină se află trei duzini de masculi și femele. Odată ce vor fi lansați, se vor reproduce și vor începe Stupuri noi. O să te duc acolo, să-i vezi. Ezită: Acum, intrăm într-una dintre grădinile de mușchi.

Unul din cozile-arcuite își schimbă încetîșor poziția. Strîngînd blana minerului cu membrele anterioare, începu să mestece manșeta de la pantalonii lui Afriel. Bărbatul îl izbi puternic, și creatura dădu înapoi, retrăgîndu-și pedunculii ochilor.

Cînd ridică iarăși privirea, văzu că intraseră într-altă sală, mult mai largă decît prima. Pereții din jur, deasupra și dedesubt erau îngropați sub o cultură explozivă de mușchi. Tipurile cele mai comune erau încîlcite extinse, multiramificate și de forma unor cupole, precum și altele cu aspectul unor spaghete, care se legănau extrem de lin în briza slabă și mirositoare. Unele cupole erau înconjurate de norișori vagi din spori expirați.

– Vezi grămezile alea înțelepte de sub mușchi, de mărime mijlocie? întrebă Mirny.

– Da.

– Nu sînt sigură dacă este o plantă, sau doar un parazit biochimic complex. Chestiunea este că crește în lumina soarelui, pe suprafața exterioară a asteroidului. O sursă de hrană ce crește în vid! Închipuiește-ți cît ar valora asta în Inele.

– Ar fi inestimabil, încuvîntă Afriel.

– Este necomestibil în sine, continuă ea. Odată, am încercat să mîncîm o bucatîcă mică de tot. Aveai senzația că mesteci plastic.

– În rest, ai mîncat bine?

– Da. Biochimia noastră e destul de similară cu cea a Roiului. Mușchii este perfect comestibil. Totuși, regurgitațiile sînt mult mai hrănitoare. Fermentația internă din stomacul posterior al lucrătorilor îi crește valoarea nutritivă.

Afriel o fixă uluit.

– O să te obișnuiești, urmă Mirny. Mai încolo, am să te învăț cum să

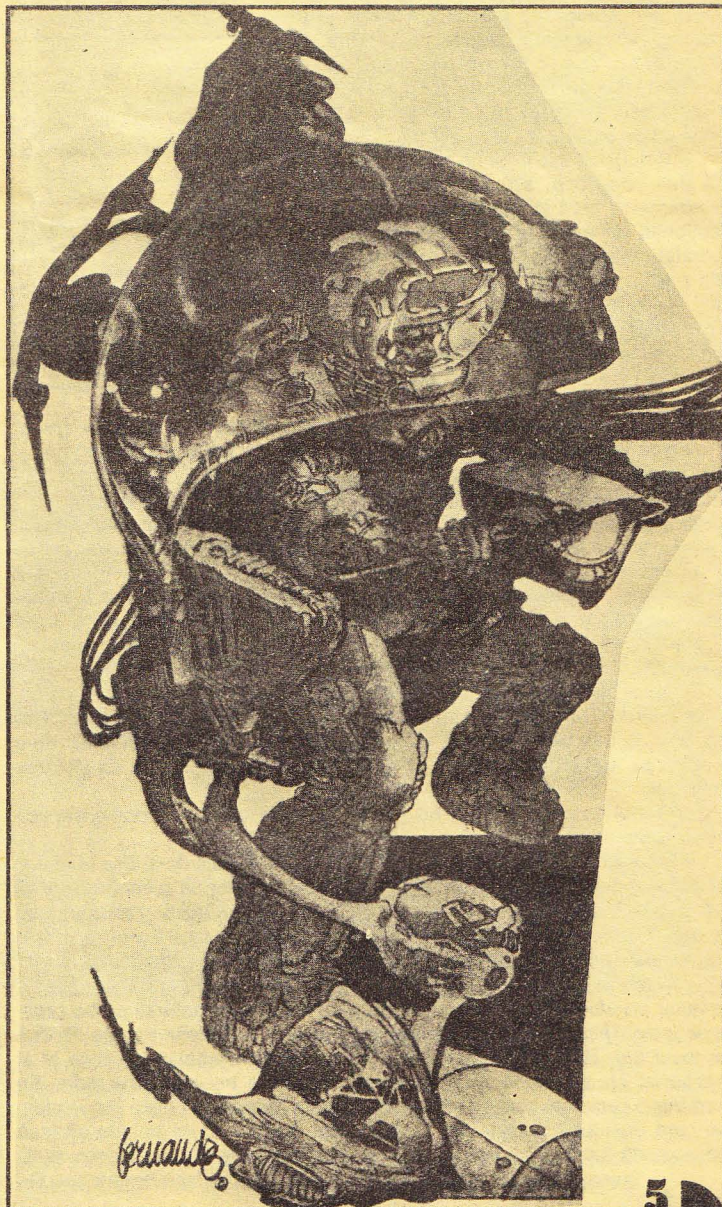
ceri hrană de la lucrători. E vorba de un simplu reflex de lovire – nu este controlat feromoni, ca cea mai mare parte a comportării lor. Femeia își îndepărtă o șuviță lungă de păr murdar și încîlcit din ochi. Sper, reluă ea, că moaștele de feromoni pe care vi le-am trimis au meritat costul transportului.

– Ah, da, făcu Afriel. Chimia lor a fost fascinantă. Am reușit să sintetizăm majoritatea componentelor. Am făcut parte chiar din echipa respectivă de cercetători.

Ezită o clipă. Cît se putea încrede în ea? Nu fusese înștiințată de experimentul plănuț de el și de superiorii lui. Mirny știa doar că el era un cercetător simplu și pașnic, aidoma ei. Comunitatea științifică a Plăsmuitorilor era bănuitoare în legătură cu minoritatea implicată în spionaj și cercetări militare.

Ca o investiție de viitor, Plăsmuitorii trimiseseră cercetători la toate cele nouăsprezece rase extraterestre descrise de Acționari. Lucrul acesta sărăcise economia Plăsmuitorilor de mulți gigawați de energie prețioasă și tone de metale rare și izotopi. În cele mai multe cazuri, putuseră trimite doar doi, trei cercetători, în șapte cazuri, numai unul.

Galina Mirny fusese aleasă pentru Roi. Ea mersese liniștită, încrezîndu-se în inteligența și bunele intenții, care să o păstreze în viață și echilibrată mintal. Cei care o trimiseseră nu știuseră dacă descoperirile ei aveau, sau nu vreo importanță. Știuseră doar că era necesar să fie trimisă, chiar și singură, chiar și insuficient echipată, înainte ca altă fracțiune să-și trimită oamenii ei și, eventual, să descopere vreo tehnologie sau fapt de

deosebită importanță. Iar dr Mirny descoperise într-adevăr o asemenea situație. Transformase misiunea într-o chestiune de securitate a Inelului. De aceea venise Afriel.

— Ați sintetizat componentele? Întrebă ea. De ce?

Afriel zîmbi dezamărit.

— Poate doar ca să ne dovedim că o putem face.

Femeia clătină din cap.

— Fără jocuri, Doctor Afriel, te rog. Am venit aici, pe de o parte, ca să scap de asemenea chestii. Spune-mi adevărul.

Afriel o privi, regretînd că ochelarii nu-i permiteau să-i vadă ochii.

— Bine, încuviință el. Atunci, ar trebui să știi că Consiliul Inelului mi-a ordonat să duc la îndeplinire un experiment care ar putea să ne pună în primejdie viețile.

Mirny rămase tăcută pentru un moment.

— Ești de la Securitate?

— Am gradul de căpitan.

— Știți... știți din momentul sosirii celor doi Mecaniști. Erau atît de politicoși, și atît de bănuitori... cred că m-ar fi omorît pe loc, dacă nu ar fi sperat să mă mituiască, sau tortureze, pentru a-mi smulge vreun secret. M-au speriat extraordinar, căpitane Afriel... Și tu mă sperii.

— Trăim într-o lume teribilă, doctore. Este o chestiune de securitate a facțiunii.

— Cu voi totul e o chestie de securitate a facțiunii. N-ar trebui să te duc mai departe, sau să-ți mai arăt ceva. Stupul acesta, creaturile acestea... ele nu sînt inteligente, căpitane. Nu pot gîndi și nu pot învăța. Sînt inocente, o inocență primordială. Nu știu ce este binele și răul. Ele nu știu nimic. Ultimul lucru de care au nevoie este să devină pionii într-o luptă pentru supremație cu o altă rasă, situată la ani-lumină depărtare.

Minerul cotise, ieșind din sălile cu mușchi și lopăta încet în întunericul cald. Din direcția opusă plutea un grup de creaturi ca niște mingi cenușii, turtite. Una dintre ele se așeză pe mîneca lui Afriel, agățîndu-se cu tentacule fragile. Afriel îl mătura ușor, și creatura se desprinsese, lăsînd un șirag de picături de un roșu urît.

— Bineînțeles că, în principiu, sînt de acord cu tine, doctore, spuse Afriel încetișor. Gîndește-te însă la Mecaniști. Unele dintre facțiunile lor extreme sînt deja mai mult de jumătate mașină. Aștepti dovezi de umanitate din partea lor? Sînt reci, doctore... creaturi reci și lipsite de suflet care pot face bucațele un bărbat, sau o femeie vie, fără să simtă nimic. Majoritatea celorlalte fracțiuni ne urăsc. Ele cred că ne-am autodefiniț ca niște supraoameni rasiști, pentru că nu ne încrucișăm, pentru că am ales libertatea de a ne manipula propriile gene. Preferi ca vreunul din cultele astea să facă ceea ce trebuie să facem noi, și să folosească rezultatele împotriva noastră?

— Astea sînt vorbe.

Femeia întoarse privirea. De jur împrejurul lor, lucrătorii, încărcăți cu mușchi, cu fălcile și stomacurile ticsite, se împrăștiu prin stup, trecînd pe lîngă ei, sau dispărînd în tunelele laterale ce se ramificau în fiecare direcție, inclusiv pe cele două verticale. Afriel zări o creatură asemănătoare unui lucrător, dar înzestrat numai cu șase picioare, trecînd peste ei, în direcția opusă. Era un mim parazit. Cît timp, se întrebă el, trebuia să evolueze o creatură ca să arate în felul acela?

— Nu e de mirare că am avut atîția trădători în Inele, rosti ea cu amărăciune. Dacă omenirea este într-atît de proastă încît să se închidă într-un colț, așa cum o descrii tu, atunci este mai bine să nu ai nimic de-a face cu ei. Mai bine să trăiești singur. Mai bine să nu ajuți la răspîndirea nebuniei.

— Genul ăsta de discuții nu ne poate duce decît la moarte, replică Afriel. Sîntem îndatorați facțiunii care ne-a produs.

— Zi-mi sincer, căpitane. N-ai știut niciodată impulsul de-a lăsa totul — și pe toți — îndatoririle și constrîngerile, și pur și simplu să pleci undeva să judeci totul? Lumea ta, și rolul rău în ea? Sîntem educați și antrenați cu exigență încă din copilărie, și ni se cer extrem de multe. Nu crezi că, cumva, asta ne-a făcut să pierdem din vedere țelurile noastre finale.

— Trăim în spațiu, rosti sec Afriel. Spațiul e un mediu nenatural și este necesar un efort nenatural din partea unor oameni nenaturali ca să prospere acolo. Unele noastre sînt mințile noastre, și filozofia trebuie să vină pe locul doi. Bineînțeles, am simțit și eu pornirile acelea pe care le-ai menționat. Nu sînt decît o altă amenințare de care trebuie să ne ferim. Eu cred într-o societate disciplinată. Tehnologia a descătușat niște forțe colosale care destramă societatea. Cîndva, una dintre fracțiuni trebuie să iasă din această luptă și să integreze lucrurile. Noi, care sîntem Replăsmuiți, avem înțelepciunea și sentimentele de-a o face omenește. De

aceea fac munca pe care o fac. Ezită: Nu mă aștept să apuc ziua triumfului nostru. Cred, mai degrabă, că am să mor în vreun conflict local, sau asasinat. Îmi ajunge că pot prevedea ziua aceea.

— Dar aroganța ei, căpitane! se răsti ea brusc. Aroganța micii tale vieți și a micului ei sacrificiu! Consideră Roiul, dacă vrei într-adevăr să ai omenia și ordinea ta perfectă. Aici este! Unde este întotdeauna cald și întuneric, miroase bine, hrana este ușor de găsit și totul este nesfîrșit și perfect reciclat. Singurele resurse care se pierd sînt trupurile masculilor care împerechează, și puțin aer prin ecluzele folosite de lucrătorii atunci cînd ies să recolteze. Un Stup ca acesta poate dura, neschimbat, timp de sute de mii de ani. Sute... de mii... de ani. Cine, sau ce, își va aminti de noi și de facțiunea noastră stupidă, măcar peste o mie de ani?

Afriel clătină din cap.

— Aceasta nu este o comparație validă. Pentru noi nu există termene atît de lungi. Peste o mie de ani, vom fi cu toții mașini, sau zei.

Se pipăi pe creștetul capului; pălăruța de catifea dispăruse. Nu încăpea îndoială că cineva i-o mestecea în clipa aceea.

Minerul îi purta și mai adînc în labirintul imponderabil, în formă de fagure, al asteroidului. Văzură camerele pupelor, unde larvele albi-

cioase tresăltau în învelișurile de mătase; principalele plantații de mușchi; cimitirele, unde lucrătorii înaripați filfiau neobosiți aerul gros și teribil de fierbinte provenit din descompuneri. Mușchi corozivi negri transformau trupurile moarte într-o pulbere neagră, grosolană, transportată de către lucrătorii ei înșiși pe trei sferturi morți.

Ceva mai tîrziu, își părăsiră minerul și plutiră singuri. Femeia se mișca cu ușurința unei practici îndelungate; Afriel o urma, ciocnindu-se, uneori chiar puternic, cu lucrătorii care țipau. Erau cîteva mii agățați de tavan, pereți și podea, îngîrmădîndu-se și agitîndu-se peste tot.

După aceea, vizitară sala prinților și prințeselor înaripate, o hrubă rotundă și plină de ecouri, unde creaturi lungi de patruzeci de metri ațîmrau cu picioarele încrucișate, undeva în aer. Trupurile le erau segmentate și metalice, cu duze organice pe torace, acolo unde ar fi putut să se găsească aripi. Îndoite pe spinările lor netede se găseau antene de radar, pe brațe lungi și mobile. Păreau mai degrabă niște sonde interplanetare în construcție decît niște organisme biologice. Lucrătorii le hrăneau neîncetat. Abdomenele lor umflate și spiralete erau pline de oxigen comprimat.

Mirny cerși o bucată mare de mușchi de la un lucrător, atingîndu-i expertă antenele și provocînd o acțiune reflexă. Cea mai mare parte o dădu coziilor-arcuite care îl devorară cu lăcomie și priviră nesățioase, așteptînd alte porții.

(Va urma)

Traducere de
M. Dan PAVELESCU

A durat aproape un an până când Herber a fost ales. Un an de speculații fanteziste, cu un simț crescând al existenței universului. Un an de când Stăpânii Universului au pătruns în atmosfera noastră și și-au răspândit mesajul. Au venit de nicăieri, în navele lor auri scânteietoare, lungi de 60 km și fără să întâmpine nici o rezistență, au arătat fiecărui om și copil al Pământului că ei sunt aceia care conduc Universul.

Au spus doar atât: „Trimiteți un reprezentant al Pământului”. Apoi au dat instrucțiuni detaliate despre construirea a ceea ce ei numeau *navă inversspațială* și despre cum se ajunge în lumea lor, undeva, dincolo de mai multe galaxii.

Așa se face că nava a fost construită. Dar cine să plece cu ea? Pământeanul care și-a pus această întrebare știa ce imensă responsabilitate apasă pe umerii emisarului. Trebuia ales cu multă grijă. Astfel, s-au gândit că problema este prea grea pentru mintea omenească și au pus mașinile să o rezolve. Au pus întrebarea lui Mark XXX, UniCompVac, Brognagov Master Computer și altor mii de creiere artificiale.

După ce șaizeci de miliarde de cartele perforate au fost rulate de trei ori la rând, mașinile l-au ales pe

Harlan ELLISON

Wilsor Herber. Era cel mai potrivit să călătorească peste sute de galaxii, către Stăpânii Universului și să le ofere împuternicirile sale.

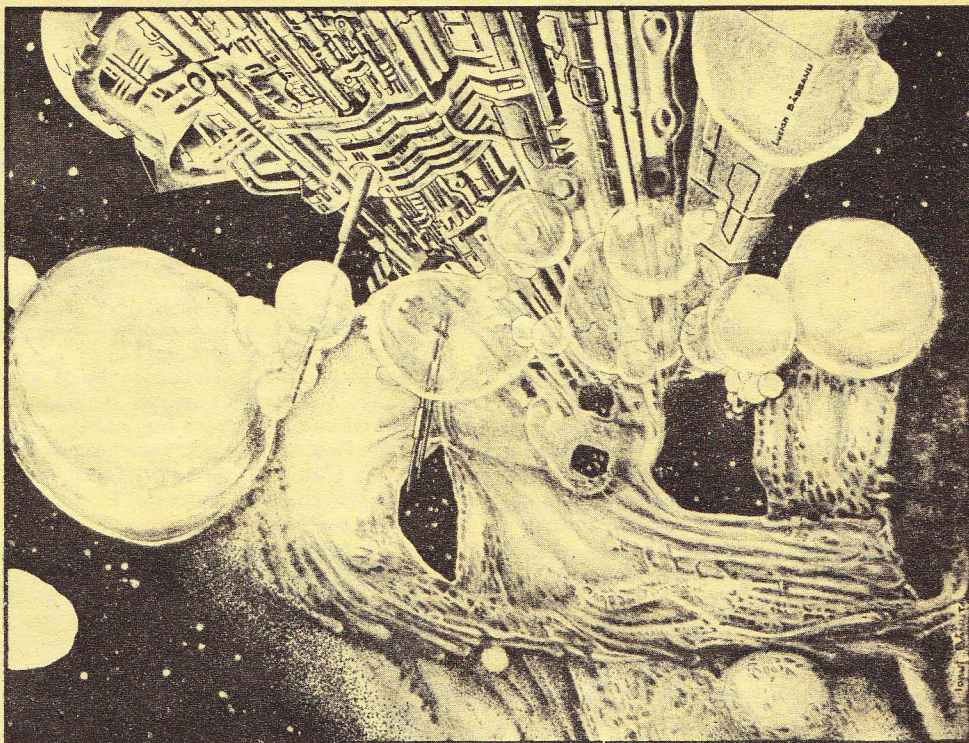
S-au dus la Wilsor Herber, în locul unde acesta se retrăsese la munte; la început au fost înjurați și amenințați cu tot felul de lucruri dacă nu-l vor lăsa în pace. Dar, în cele din urmă, în mintea fostului om de stat a învins rațiunea. Herber era cel mai prosper om din lume. Cartierul clădit de el în ultimii șaizeci și cinci de ani de viață era încă intact, condus acum de adjuncții săi. Pe la el treceau toate serviciile și utilitățile, fiecare material al unui Pământ în plină creștere. Bogăția lui Wilsor Herber era incalculabilă. L-au dus la Congresul Federației Terestre, unde a fost reprezentant timp de zece ani, până când a ajuns coordonator.

Apoi, cu cinci ani înainte de sosirea Stăpânilor, s-a retras, complet închis în sine, departe de lume. Doar o astfel de problemă extrem de importantă l-ar fi putut scoate din refugiu și trimite printre stele.

– Voi lua acreditările, i-a spus celui ce ajunsese la el. S-a așezat comod în scaun și a privit părul cărunt al celui din fața sa, încrucișându-și privirea cu cea a ochilor albaștri ai celui alt.

– Trebuie să luăm legătura cu emisarii lor și să-i înștiințăm că vom merge alături de ei, ca niște frați, spuse unul din oamenii lui Herber.

– Până când vom obține ceea ce vrem de la ei și vom ajunge în situația lor, nu-i așa, tinere? Herber

merse direct la țintă, în inima problemei.

Tânărul se fâstăci și, în cele din urmă, zâmbi stânjenitor către bătrân.

– Întotdeauna știți mai bine, domnule.

Zâmbi și Wilsor Herber. Întunecat.

Planeta apără răsărind din inversspațiu. Era de necrezut, dar ei găsiseră o cale de a-și insera propria lume în inima zonei de creație a spațiului, lăsându-se împinși către non-spațiu.

Herber, îmbrăcat într-un costum spațial, stătea lângă căpitanul Amand Singh, urmărind semicercul desenat de planeta Stăpânilor în inversspațiu, învârtindu-se în jurul navei lor.

– Impresionant, nu-i așa, căpitan?

Moslem încuviință tăcut. Era un om uriaș, sugerând un angrenaj compact și eficient în același timp.

– E aproape ca un Hadj, domnule Herber, spuse el.

Wilsor își dezlipea privirea de pe peisajul din jur și o îndreptă spre ofițerul cu pielea întunecată.

– Poftim? Hadj? Ce e asta?

– Este ceea ce poporul meu numea pelerinajul la Mecca. Așa suntem și noi... pământeni călătorind spre Mecca.

Herber îi tăie vorba.

– Ascultă, băiete. Ține minte asta: suntem oricând la fel de buni ca ei și ei știu asta, altfel nu ne-ar fi invitat aici. Am venit să stabilim relații diplomatice, așa cum am face cu orice putere străină. Păstrează pentru tine chestia cu Hadj-ul.

Moslem nu răspunse, dar un zâmbet îi înflori pe buze, ca o bravadă la adresa celui din fața lui. Primii pământeni sunt pe cale să viziteze lumea stăpânilor, iar ei se poartă ca și cum ar merge la o ambasadă oarecare din New York. Îi plăcea bătrânul, dar nu agreea scopurile politice pentru care acesta se afla acolo.

Toate aceste lucruri i-au ieșit din minte la auzul semnalului de avertizare.

– Mai bine vă fixați centurile, îl sfătui el, ajutându-l pe bătrân să-și fixeze rețeaua de protecție. Suntem gata pentru tranlație.

Nava lui Herber se mai mișcă o vreme în lumea multicoloră a interspațiului, apoi dispăru brusc.

În spațiul normal, planeta părea și mai impunătoare. Clădiri înalte de 50 km își aruncau

spre cer culorile pastelate. Nave imense străbăteau planeta de la un continent la altul în câteva minute. Pretutindeni erau clădiri al căror rost era necunoscut: urmele unei științe avansate, ale unei culturi complexe și a unui intelect superior Herber stătea lângă căpitan și zâmbea.

– Putem învăța multe de la ei, Singh, spuse repede, aproape reverențios, apoi expresia i se relaxă. Am ajuns la capătul drumului și ne-am găsit frații printre stele.

– Și acum să ne prezentăm acreditările. Dă-mi emițătorul, te rog, Singh. Ah... așa e bine... mulțumesc. Sper să ne trimită repede câteva nave de escortă... Abia aștept să văd lumea lor de aproape, să află secretul călătoriei lor instantanee, cum dispar navele lor și cum reapar aici. Asta numai și ajunge să-mi ruineze cartelul! Ce minunăție au aici... nu pot să aștept până... bine, vor veni toate mai târziu.

Duse microfonul la buze:

– Suntem emisarii planetei Pământ, am venit să vă oferim prietenia planetei noastre. Sperăm că frații noștri din lumea de aur sunt bine. Cerem instrucțiuni de aterizare.

Așteptară. Singh scruta astroportul, un careu cu latura de aproape 100 km, cu docuri uriașe și nave auri plutind în aer. Semnalul de aterizare întârzie.

În cele din urmă, recepționară un sunet: „OUOOO, COUOAH, UOUOOO, UAUOCO, EEEIAAA, UAOOO...”

Fața lui Herber luă o expresie furioasă.

– Tradu, căpitan! La dracu, omule, tradu odată! Nu putem risca să nu respectăm instrucțiunile!

Căpitanul pomi în grabă translatorul și sunetele se auziră din nou, mereu aceleași, mesajul pentru frații lor de pe Pământ. Wilsor Herber ascultă și fața sa luă o expresie pe care, dacă ar fi văzut-o la altcineva, nu ar fi putut să o definească.

După puțin timp, nu mai putură asculta. Stăteau în cabina diplomatică a navei, privind înspre lumea de aur, spre frații lor din spațiu și ecoul din difuzoare părea că trece pe lângă ei fără să-i atingă.

– Vă rugăm folosiți intrarea de serviciu. Vă rugăm folosiți intrarea de serviciu. Vă rugăm... intrarea de serviciu. Vă rugăm...

Traducere de
Constantin COZMIUC

Dincolo zaree larpnea

Azzar auzi cînd se deschise ușa liftului, apoi pașii repezi ai mamei în hol și închise repede holoproiectorul. Îl ascunse sub o pernă de pe divan, dar tresări cînd îl auzi alunecînd și căzînd pe jos, cu zgomot. Cheia magnetică se învîrtea de-acum în broască, descifrînd cifrurile de siguranță.

– Hello! Azzaaar! strigă ea, ridicînd o mîină în sus. Sub celălalt braț, ținea o pungă mare de hîrtie cafenie și în mîină o grămadă de pachetele. Am fost în Equallizer, apoi în piața de zarzavaturi și în piața de pește, îi povesti mama. De ce nu te duci Afară, să te joci? E o zi încîntătoare.

– Am fost Afară, spuse el calm, dar mi s-a făcut frig.

– Uf! răsuflă mama, lăsînd pachetele din mîină, în bucătăria micuță, sferoidală. Ești bolnav, asta e. Ți-e frig! Toți copiii se joacă Afară, pe platforma luminofoarelor, prin tubulatura străzilor. Chiar și băiatul acela, care-ți place ție. Prietenul tău. Cum îl cheamă?

– Nu știu, rosti sec Azzar.

Mama, în orice caz, nu era atentă la ce-i răspundea. Băiatul își viră mîinile în buzunarele combinezonului și începu să se învîrtească prin cameră, fără rost. Apoi se opri în fața ferestrei și se

– Azzar! Vino aici! Ai văzut asta?

Azzar se apropie, tîrșînd picioarele pe pardoseala călduță de plastolit multicolor. Nu, nu aruncase nici o privire spre planșetă. Nu-l interesa.

– Asta-i Felix, un măgăruș. L-am inventat azi-noapte. Ce părere ai? Și asta-i Te Quierro, băiețelul mexican care-l călărește. Ei cutreieră împreună întregul Mexic...

Azzar nu era atent. Își astupa urechile într-un anumit fel, pe care-l practicăse ani întregi, dar plictiseala și frustrarea – cunoștea cuvîntul „frustrare”, fiindcă citise mult despre el, prin indecșii holoproiectorului – îi apăsa umerii, îl sufocau, ca un bloc de stîncă. În ochi simțea cum urcă lacrimile și ura, ca din măruntaiele unui vulcan în fierbere. Sperase că mama lui va fi îngrijorată că-i va fi frig

Aurelius BELEI

uită la o clădire argintie, toată numai lumini, aflată peste drum, în strada a 3-a. El și mama lui locuiau, la etajul 305, deasupra pasarelelor hidraulice ce delimitau Orașul de Equallizer – selectul cartier al elitei – 305 fiind ultimul etaj. Clădirea de peste drum era mai înaltă decît a lor. Azzar fusese mai atașat de apartamentul din Technoside Tectonic. Îi plăcuseră sferile – școală. Aici, copiii rîdeau de îmbrăcămintea lui. Acolo, încetaseră să mai rîdă. Se plictisiseră.

– Nu vrei să te duci Afară, să te joci? Îl întrebă mama, întorcîndu-se în living-room-ul translucid, în timp ce-și ștergea mîinile cu o ventuză Corronner de 12 carate. Apoi, își mirosi palmele.

– Uf! Ce miros urît! Toate au nuanțele alterate.

– Nu, mamă, răspunse Azzar răbdător.

– Azi e sîmbătă.

– Știu.

– Poți să-mi spui zilele săptămîinii? Îl provocă ea, aruncînd în incinerator ventuza nefolositoare.

– Bineînțeles.

– Spune-le!

– Nu vreau să le spun. Le știu. În colțul ochilor îi apărură lacrimi. Le știu de ani de zile. Și un copil de cinci ani le știe.

Mama însă nici nu-l auzea. Stătea aplecată asupra planșetei cu lumini mobile din colțul camerei. Lucrase pînă tîrziu, noaptea trecută. Pe divanul din celălalt colț al camerei, care-i servea drept pat, Azzar nu putu să adoarmă pînă la ora două din noapte, cînd mama se culca pe canapeaua senzitivă din studio.

QUO VADIS ? 1993

numai cu combinezonul. Spera ca mama lui să-și aducă aminte că băiatul cu care ar fi vrut să se împrietenească și care era de vîrsta lui, unsprezece ani, începuse să rîdă de colanții săi protectori.

– Sînt colanții fratelui tău mai mic? l-a întrebat el, în bătaie de joc.

Azzar plecase umilit. Mama lui, cine știe din ce motive bizare, ținea să-l îmbrace după moda Equallizer-ului: colanți protectori scurți, termogenumchere și deasupra combinezonului cămăși mutifolii cu guler stelat. Mama lui ar fi dorit ca el să rămînă pentru totdeauna un băiețel de șase ani. Îi plăcea să-și verifice cartelele holoimprimare prin gustul lui Azzar. „Azzar este cutia de rezonanță” le spunea ea, uneori prietenelor. „Dacă lui Azzar îi place, știu că le va place și copiilor”. De multe ori, Azzar spunea că-i plac povești care nu-i plăceau,

sau lumini care-l lăsau indiferent fiindcă-i era milă de ea, sau fiindcă asta îi dădea o mai bună poziție. Nu l-au amuzat niciodată prea mult ilustrațiile cinetice din programele pentru copii, iar acum începuseră să-l plictisească. Trecuseră ani de cînd mama lui nu mai vînduse o cartelă holoimprimată. De cînd Azzar avea șapte ani.

Deși mama lui făcea din cînd în cînd cîte un tumeu pe la toți editorii Equallizer-ului, tatăl era cel care îi întreținea. Tatăl lui, era un om de afaceri bogat, care trăia în cealaltă aripă a Planetei. Mama îi povestea că era foarte bogat și foarte frumos. Se însurase, însă, a doua oară, nu scria niciodată vreun mesaj și Azzar nu se interesa de existența lui. Nu-i văzuse nici măcar o hologramă.

Abia adormise și mama îl trezi din nou din somn, înghiontindu-l în coaste, repetînd mereu:

– Fii atent cînd îți vorbesc. Care-ți place mai

mult?

– Cred că prima, mormăi el.

– Cum arăta? întrebă ea, acoperind liniile luminoase cu palma.

Azzar încercă să-și aducă aminte dar își dădu seama că nu se uitase decît la vîrfurile Pullser-ului nichelat și la amprente pe care le lăsau degetele ei pe oglinda planșetei. Culoarele din mijloc nu-l interesează deloc. Mîntea lui nu gîndea. Era o senzație frecventă acum. O senzație excitantă. Să nu gîndești. Azzar își propuse chiar să caute ceva despre acest subiect prin banca de date a racordarelor inter-colonii sau poate în imprimantele de psihologie ale mamei, cînd ea nu era acasă.

– Azzar! ce faci acum?

– Nimic, mamă.

– Mi-am închipuit. Nimic! Nu poți nici măcar să gîndești?

Un val de rușine îl copleși, ca și cum mama l-ar fi ghicit gîndurile.

– Ba gîndesc, protestă el, mă gîndesc ce înseamnă să nu gîndești.

Tonul era sfidător.

– La ce??? și-și apropie chipul cu ochii fardați, înconjură de bucle negre, capsulate, de obrazul lui.

– Despre a nu gîndi.

Mama își propti mîinile încărcate de bijuterii melodioase în șolduri.

– Știi, Azzar, ai o judecată cam bizară. Ești bolnav. Bolnav din punct de vedere psihic. Și înapoiat. Știi asta? Te porți ca un copil de cinci ani, roști ea încet și apăsător. E mai bine să stai în casă. Cine știe, poate să te calce vreun Turbokaiser. Dar pentru asta te iubesc, micuțului meu Azzar.

Îi cuprinse umerii cu brațul și-l îmbrățișă, strîns. Azzar întoarce capul, încurcat. Nu știa dacă să rîdă sau să plîngă. Mama lui hohotea, veselă:

– Ești bolnav! Uită-te la mine! Băiețelul meu cu colanții scurți, ha, ha! Mama se purta, ca și cum ar fi amuzat-o. Acum, ochii i se umplură de lacrimi și Azzar întoarce capul, să nu-i vadă mama lacrimile. Apoi, deodată, se întoarce spre ea și o privi drept în față.

– Mamă, crezi că-mi plac costumele astea? Ție îți plac, nu mie. Atunci, de ce îți bați joc de ele?

Azzar se smuci din îmbrățișare și se trînti pe divanul moale, discoidal, cu fața înfundată în pernă. Închise ochii și deschise gura, plîngînd fără zgomot, fără să respire, timp de cîteva minute. Reușea să plîngă și chiar să țipe, fără să se audă. Își înfundă nasul, gura căscată, dinții în perna argintie de pe divan și cu toate că glasul mamei continua să se audă, bațîcotor și hohotele de rîs nu încetaseră, se auzeau mai depărtate de el. Cu toți mușchii încordați, era convins că îndură cele mai grele chinuri pe care le poate suporta o ființă omenească. Apoi începu din nou să respire și din nou răsuna glasul mamei, aproape de el. Insuportabil.

– Mă auzi? Mă auzi? Am invitat-o la cea de dna Bodokanny. Vreau să te speli pe față și să-ți pui o cămașă curată. Aș vrea să-i reciți ceva. Cam ce-ai vrea?

– „Fuck you man, fuck you woman...” începu Azzar.

– Ești cretin! țipă ea.

– Asta mi-a venit în minte! strigă Azzar.

– Nu țipa la mine! urlă mama, repezindu-se la el. Îl palmui, înainte ca el să-și dea seama ce se petrece.

„Foarte bine, gîndi el, dacă așa stau lucrurile, nu mai am ce face”, și o privi cu deznădă. N-a vrut să-i arate cît îl duruse palma și cît încă îl mai durea. O privea țintă. Nu se temea de ea. Putea să-i mai dea o palmă, puțin îi păsa.

Tare mult ar fi dorit să aibă o cameră a lui. Deodată își aminti de

holoproietor. Ridică imprimanta. Era programul lui DeMonico „Rațiunea umană”. O puse la loc pe raft. Mama nu era de acord cu chestiile psihologice cu care se îndopa, dar pe el îl captivau.

Se duse în bucătărie, să-și ia un pahar cu apă hidrotonică. În timp ce bea auzea un zgomot ușor ce venea din pungile de pe masă. Zgomotul se auzea dinăuntru unei pungi. Deschise cu grijă pachetul și așteptă să vadă ceva sărind afară, dar uitându-se înăuntru văzu o cutie albă cu fundul umed. Se deschidea ca un automat de prăjituri. Azzar sări în sus de bucurie. Înăuntru, culcată pe spate, o mică broască țestoasă dădea din labe, încercând să se întoarcă pe față. Azzar, vădit emoționat, o apucă cu amândouă miinile, o întoarse și o puse bineșor din nou în cutie. Broasca își mișcă puțin picioarele, apoi scoțind capul afară, se uită drept la el. Azzar zîmbi. De ce nu-i spusese mama că i-a adus un cadou, o broască țestoasă, vie? Ochii îi străluciră de bucurie la gândul că o va scoate Afară și poate îi va pune o fundiță la gît, s-o arate prietenilor care rîdeau de colanții lui scurți.

– Hei, mamă! Mamă! striga Azzar la ușa incintei pentru îmbăiere. Mi-ai adus o broască țestoasă?

– Ce???

– O broască țestoasă. Ai pus-o în bucătărie.

Azzar se opri brusc. Mama lui șovăi, apoi strigă cu glas strident:

– E o lamna. E pentru mincare.

Băiatul înțelese și un fior rece îi străbătu.

Nu e o broască țestoasă. E o lamna, îl lămurii mama în timp ce-și usca părul cu aerosoli scilpitori. Am găsit-o în piața de pește. Tocmai sosiseră Turbokaiser-ele băștinășilor de pe Ramoon și aduseseră marfă proaspătă. Se spune că acolo toate făpturile sînt răzbunătoare și conțin însăși Seva Vieții. Prostii demodate! Cine poate crede așa ceva? Lamna sînt cele mai vîinate animale de pe Ramoon. Mi s-a spus că sînt delicioase. Și nici nu sînt scumpe.

Așadar făptura aceea simpatică era pentru gătit. Azzar se întoarse în bucătărie, resemnat. Cîndva, pe Pămînt, înainte ca Planeta să-și ia zborul din cauza suprapopulării spre sisteme galactice cunoscute, existau, mai rare, dar existau asemenea făpturi, numite broaște țestoase. Ce i-o fi plăcînd oare unei broaște să mînce? Salată verde? Slănină! Poate un cartof fierț. Azzar căută prin distribuitor. Luă o frunză de salată și o apropiă de botul micuț și cornos al broaștei, dar broasca nu deschise gura. Băiatului îi veni o idee. Scoase de sub chiuveță un lighean mare și turnă în el puțină apă, apoi cu băgare de seamă puse broasca în lighean. Azzar avu o senzație ciudată. De parcă i-ar fi fost mîngîiat întreg corpul. Se puse în genunchi, s-o privească mai îndeaproape. Ea dădu de cîteva ori din lăbuțe, ca și cum ar fi vrut să încoate, apoi se opri și-și viri lăbuțele sub carapace. Buza de sus trecea peste cea de jos, ceea ce îi dădea un aer neprietenos și încăpățînat, dar ochii îi erau mari și strălucitori. Îi priveau țintă. Din nou avu aceea senzație de mîngîiere liniștitoare.

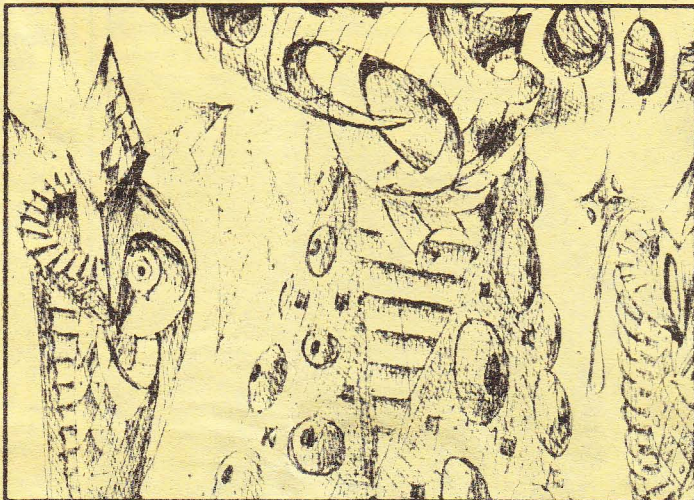
– O.K., doamnă țestoasă, cam ce-ai vrea să mîncîci? Poate niște concentrate? Băiatul luă o bucățică și o apropiă de botul ei. Broasca nu păru ispitită. O scoase din apă și ea dispăru sub divan. Avea o culoare verde-cafenie, cu nuanțe argintii. Privind-o, lui Azzar îi veniră în minte o învîlmășeală de imagini, fundul apelor, cursurile rîurilor, ba chiar și oceanele, minuni pe care nu le văzuse decît prin holoproietor. De unde veneau aceste larnna? Sări în

picioare și scoase din raft un program vast, ce ținea loc de dicționar. Găsi o hologramă în albușu, departe de a semăna cu animalul adus de mama. Afară că o broască țestoasă era îndrăgita cu mudur, cu lamna și chiar cu gigantica girrae de pe asteroizii lui Delltik. Că trăia în ape proaspete, minerale, bogate în organisme vegetale sau sub sălcii, plante gravifage, sub pietre umede și era comestibilă. Comestibilă! Ce ghinion. El n-avea de gînd să mînce din ea. Cu nici un preț.

Observă că broasca dispăruse undeva, pe dedesubt. După ce o găsi, o puse înapoi în lighean. Azzar își schimbă cămașa. Apoi se puse să învețe o poezie. După ce o învăță, i-o recită broaștei, cu glas șoptit.

– Pot să mă joc cu lamna, în incinta pentru îmbăiere? Își întreba el mama.

– Nu. Ai să-ți uzi cămașa. Și scoate ligheanul

ăsta din cameră. Mama scoase broasca din apă, o puse din nou în cutia de carton și o băgă în distribuitor. Azzar tresări puțin, cînd se trînti clapa distribuitorului. E grozav de frig înăuntru, se gîndi el. Se consola însă la gîndul că și în apă i-ar fi acum foarte rece.

Doamna Bodokanny apăru, punctuală ca întotdeauna, pe holovizorul ce acoperea un întreg perete, bîlbîindu-se enervant. În ziua aceea Azzar recită foarte frumos și fără șovăieli. Din conversația mamei cu doamna Bodokanny, care se afla înspre pupa Planetei, Azzar află că a doua zi seara vor avea mușafiri la masă. Pentru el, deci, cumpărase mama broasca țestoasă. Azzar se bucură. Mai avea o zi întreagă în care să se poată juca cu lamna.

Afară, se uită după Dillop, dar nu-l zări nicăieri. Se plimbă puțin, plictisit, pe lîngă liniile de forță ale clădirilor masive din metal și plastolit. La întoarcere îl văzu pe Dillop. Era lîngă un automat de programe. Azzar se apropiă de el.

– Hei, îl strigă el, știi că am o broască țestoasă?

– O ce? Întrebă Dillop, oprindu-se din privit.

– O lamna. Mîine dimineață, ți-o aduc s-o vezi. E destul de mare.

Ar fi vrut să i-o arate chiar atunci dar deja imensele oglinzi de deasupra cupolelor protectoare pîlpiuau indecis. Începea să se întunece și Turbokaiser-ele de patrulare își făcuseră apariția.

Mama era în bucătărie. Pe automat fierbeau niște ouă și o oală mare cu apă.

– Ai scos-o din distribuitor? spuse el, văzînd pe masă cutia.

– Da, o găsesc astăzi seară, de aceea am scos-o.

– O omori astăzi seară?

– Da, pușor. Astăzi seară.

– Mamă, pot s-o iau Afară pentru cîteva minute, să i-o arăt lui Dillop?

Mama își încruntă sprîncenele negre.

– Să duci Afară larnna? Nici vorbă de așa ceva. Nu fi absurd, baby! Lamna nu-i o jucărie.

Pe automat, apa începuse să fiarbă.

– Dar i-am promis că i-o arăt...

Azzar se uita îngrozit cum mama scootea broasca din cutie și o aruncă în apa clocotită.

– Mamă! strigă el, apoi rămase cu gura căscată, uitîndu-se cum broasca se zbătea în oală. Timp de o secundă, ea deschise botul și ochii își îndreptară privirea spre Azzar. Ochi mari și strălucitori. Stranii de luminoși. Un val de căldură îi inundă trupul și spasme brutale îl zguduiră pe Azzar. Cînd își reveni, privi în oală. Capul în căzuse pe spate și asta era sfîrșitul. Era moartă.

– Trebuia s-o omori în felul ăsta?

– Dar cum altfel? Așa se omoră toți carapacetoizii. Nu știi? Ei nu simt nimic.

Băiatul se uita fix la ea. Cînd a dat să-l atingă, s-a dat un pas înapoi. Se gîndea la botul larg căscat al broaștei și ochii i se umplură de lacrimi. Poate că a strigat și n-a auzit-o nimeni. Broasca se uitase la el, așteptînd s-o scoată de acolo, iar el, nemernicul, n-a ajutat-o. Totul se petrecuse atît de repede, încît n-o mai putuse salva. Se mai dădu un pas înapoi.

– Nu mă atinge.

Mama îi trase o palmă zdravănă. Azzar se trînti pe divan. Nu plîngea, doar gura uscată și-o înfundase în pernă. Fără îndoială că broasca se chinuise, altfel nu și-ar fi mișcat lăbuțele atît de repede, ca să iasă afară.

Apoi începu să plîngă, încetșor, fără zgomot. Își acoperi fața cu miinile, să nu ude perna. În bucătărie mama fredona o melodie, umblînd de colo-colo, în timp ce gătea. Azzar intră încet în bucătărie și se opri în prag. Broasca zăcea întinsă pe un grătar cromat. Mama îi aruncă o privire, apoi continuînd să fredoneze, tăie labele mici ale broaștei. Azzar închise ochii pe jumătate, dar continua s-o urmărească cu privirea. Broasca întoarse broasca cu burta în sus și o spintecă. Înăuntru, măruntaiele erau roșii, albe și verzui. Din nou aceea căldură stranie îi cutreieră trupul, ochii i se zbăteau neputincioși și nemaiputînd rezista șocului băiatul căzu în genunchi, cu ochii injectați de sînge.

– Nu te mai uita așa la mine! strigă ea, deodată, bătînd din picior. Ce ți s-a întîmplat? Ai înnebunit? Da, asta e. Ești bolnav. Nu știi?

Cînd s-a dus la culcare, lui Azzar i-a fost, ca niciodată, teamă de întuneric. Avea în fața ochilor, tot timpul, capul broaștei cu botul larg deschis și ochii plini de suferință.

Azzar își dorea să fi putut ieși pe fereastră, să zboare undeva, în alt univers. Își imagina miinile mamei trăgîndu-l înapoi. O ura. Se sculă și se îndreptă repede spre bucătărie. Era beznă, fiindcă bucătăria n-avea ferestre, dar pipăind, nimeri tocmai cuțitul pe care-l căuta. Gîndul îi era la broasca tăiată bucățele, înotînd în sosul vegetal, în distribuitor.

Urletul mamei aproape îl asurzii. A doua lovitură i-a dat-o în pîntece, apoi din nou în gît. În acest timp droizii de securitate încercau să spargă ușa. În cele din urmă, Azzar le descuie și le dădu drumul înăuntru.

A fost dus într-o mașină mare, plină de medici și infirmiere. Azzar era foarte liniștit, făcea tot ce i se spunea și răspundea docil la toate întrebările. Fiindcă nu-i pusese niciodată întrebări în legătură cu lamna, nici el n-a pomenit de ea. Niciodată.

Yves Meynard Cartea morților

Unele dintre amintirile mele s-ar putea să fie false. Dar când îți scrutezi trecutul căutând în el ceva anume, detaliile se deformează ușor, mai mult, altele nou-create caută să le înlocuiască pe cele pierdute. Iată de ce nu mă încred în memoria mea pe când revăd etajera cu cărțile latinești ale tatălui meu. Între *De Bello Gallico* și *De Republica* e puțin probabil ca vreuna să se fi numit *Liber Mortuorum*. Și totuși...

La începutul verii, unchiul Gabriellei a murit, lăsându-i o casă la țară. Liberi, în sfârșit, ne-am mutat în ea, părăsind bătrânul apartament ce-l ocupam într-un cartier părăginit de la periferie.

Casa era în stare foarte bună și atât de mare încât n-am reușit să ocupăm toate camerele. Ferestrele ni se păreau uriașe; casa fiind situată pe o colină, soarele ne inunda ziua întreagă. După-masa, camera favorizată era cea pe care am destinat-o lucrului. Aici ne petreceam sfârșiturile de săptămână, inundați de lumină.

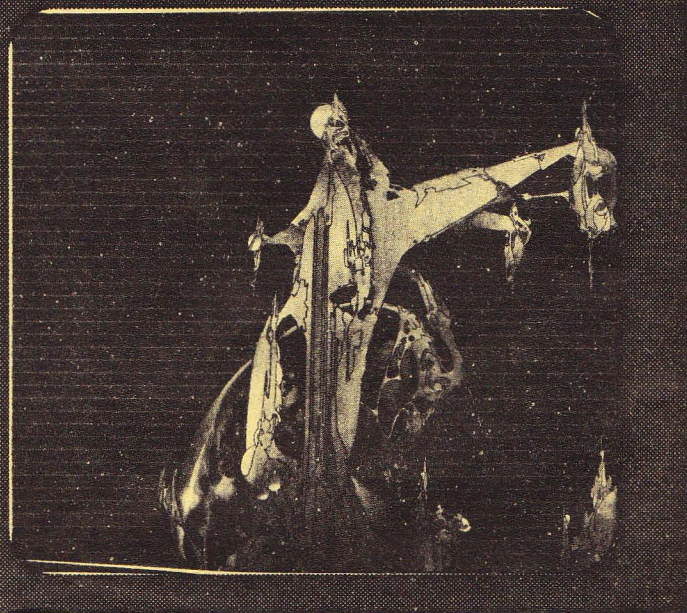
Singurul dezavantaj, mai ales pentru Gabrielle, era distanța care ne despărțea de oraș. Îi spuneam deseori că drumul cu autobuzul de la fosta noastră locuință pînă în centrul orașului îi lua același timp, dacă nu mai mult, dar ea simțea, totuși, depărtarea. O citadină, pe când mie puțin îmi pasă unde stau.

Sînt grafician și nu trebuie să ies din casă pentru a lucra. La început, îi spuneam bună dimineața Gabriellei și apoi începeam să lucrez, chiar în pijama. Lumina se ameliorea cu trecerea zilei, devenind perfectă pe la începutul după-amiezii. Uitam de multe ori să cinez și ajungeam pînă la asfințit, cînd resimțeam brusc trecerea timpului. Supam amîndoi și apoi, așteptînd-o pe Gabrielle, citeam puțin.

Nu mi-a plăcut niciodată în mod deosebit să citesc, dar nu sînt nici împotrivă. Majoritatea autorilor mă enervează, înversunați cum sînt să descrie viața în aspectele ei cele mai înspide. Căutam mai ales romane interesante, întâmplări care se petreceau la Vatican, romane polițiste pline de crime atroce, citeodată o biografie scandalosă ca să rîzi puțin.

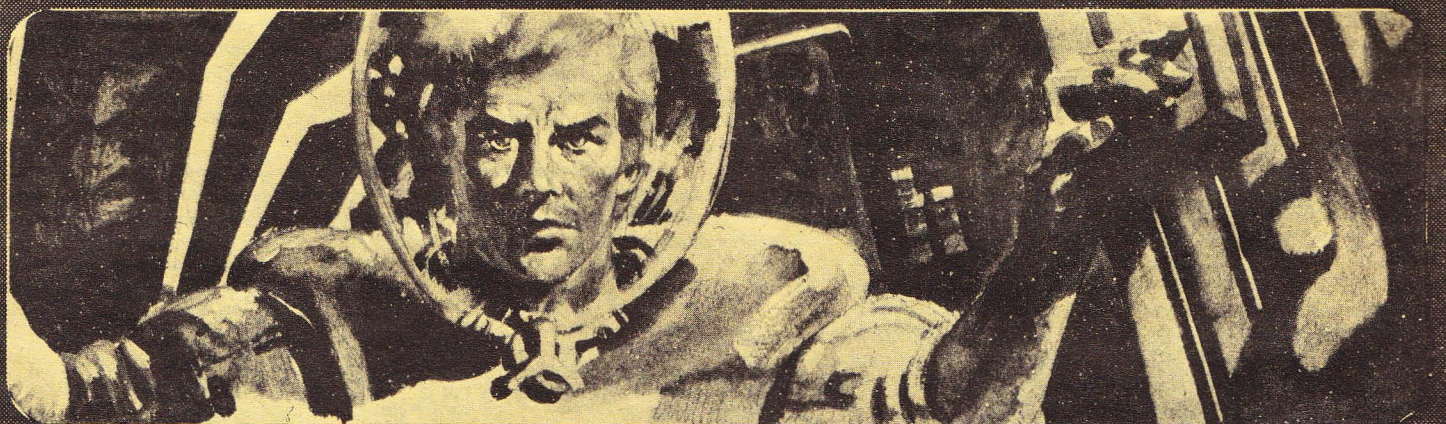
Într-o zi m-am oprit din lucru mai curînd decît prevăzusem. Progresam cu greu. Preferam să lenevesc o oră sau două decît să-mi stric desenul. Terminînd boileau-narcejacul cumpărat la începutul săptămîinii, am exami-

Cartea morților

copertă, nici pe paginile interioare. Hîrtia era extrem de subțire – m-am gîndit imediat la Biblia de buzunar a mamei – și, totuși, opacă. Textul era foarte rău tipărit, cu caractere mici, prea multă cerneală, ceea ce îl făcea aproape indescifrabil. Cu toate dificultățile, am reușit să-l citesc.

TREMBLAY, JUSTINE 1932-1943. *Născută la Saint-Sylvestre. Copilărie fericită. Educată la călugărițe, se gîndește să urmeze calea religioasă pînă ce-a fost sedusă, la 15 ani, de Jacques d'Entremont, din Trois-Rivieres. Însărcinată, e forțată să-și abandoneze copilul, adoptat de Michel și Anne Lavoie din Québec. În ciuda zvonurilor că s-ar fi sinucis după ce-a fost părăsită de Jacques, a murit datorită unei infecții stafilococice la plămîni.*

nat rafturile dintr-un colț al încăperii, pline cu cărțile unchiului. Nimic nu părea interesant. **Morala**, prietena artei m-a făcut să rid copios cu cîteva zile înainte, dar restul era constituit din cărțuții punînd în practică principiile acestui tom. Eram pe cale să-mi abandonez căutarea, cînd am remarcat un volum cu mult mai gros decît celelalte, cu o copertă din piele adevărată și nu din carton. Titlul era gravat pe cotor, auriul literelor fiind șters și ros: **Cartea morților**.

Am scos-o din raft și am așezat-o pe genunchi. Autorul nu era trecut pe

LAVOIE, ALICE 1916-1948. *Născută la Bordeaux. Fiică unică. Bolnavă de anghină în copilărie, își revine. Naște trei copii, din care unul singur va supraviețui, trecînd de primul an (cauza: malnutriție). Un traumatism cranian cauzat de o cădere îi provoacă moartea printr-o hemoragie cerebrală.*

BELL, LAWRENCE 1868-1948. *Născut la Liverpool, cel mai mare din patru frați. Angajat comis-voiajor la un misit, dovedește repede excelente aptitudini. Se ridică în funcții, face avere. Disprețuind profund celălalt sex, se va însura totuși de trei ori și va avea șapte copii.*

Moare în urma unei crize de apoplexie.

Alte patru paragrafe se mai găseau pe aceeași coloană, o listă de persoane moarte în același an, de fiecare dată cu expunerea omniscientă a vieții și a cauzei morții lor. Am întors vreo cincizeci de pagini, o neînsemnată fracțiune din carte, și am văzut că datele ajungeau la 1957. Am mai citit câteva paragrafe, apoi am întors volumul ca să-l deschid spre sfârșit, căutând să aflui până la ce dată se întindea.

Caracterele acestor ultime pagini erau șterse, scheletice, de-abia lizibile, chiar și în lumina după-amiezii.

OLBER-WRIGHT, MARIVAL 2325-2460. Născut la Berlin, în comunitatea Guidică. Părinții i-au murit în răzmerițele Foametei Europene. Emigrează în colonia selenită în 2357...

M-am frecat la ochi. Era de-a dreptul ridicol. Am recitit paragraful ca să fiu sigur. Acum era:

OLBER-WRIGHT, MARIVAL 2325-2389. Născută la Berlin, în comunitatea Guidică. Mama ei moare în răzmerițele Foametei Europene. Emigrează cu tatăl ei în Națiunea Orbital din New Tokyo. Se mărită cu Yoshiro Katsuo-Wallis, naște un băiat și nu va mai avea alți copii. Decedată ca urmare a expunerii timp de treizeci de ani la un agent cancerigen prezent în apa stației.

Imediat apoi, a fost:

OLBER-WRIGHT, MARIVAL 2325-2339. Născută la Berlin. Părinții sînt asociați la comunitatea Guidică. Decedată în răzmerițele Foametei Europene.

Am închis cartea. Mă cuprinsese frigul, soarele își pierduse strălucirea, stătusem peste două ore în fața paginilor cărții morților.

Întorcându-mă, Gabrielle m-a întrebat dacă eram bolnav. I-am răspuns că nu, dar n-am putut să fac nimic după cum trebuia în seara aceea. În pat, cînd am luat-o în brațe, aproape amical, ca să facem dragoste, am fost neînțeles de stîngaci și s-a sfîrșit prost.

●●●

Am uitat de muncă. Aproape am uitat-o și pe Gabrielle. Nu puteam să-i spun neliștea mea; după un timp, sfîrșise prin a mă lăsa în pace. Nu mă mai îmbrăcam decît arareori. Cînd ea pleca, după ce-i doream o zi bună, mai mult din obișnuință decît dintr-o hotărîre conștientă, mă instalam în camera de lucru și luam cartea morților. De fiecare dată mi se părea mai groasă; o dată, îmi amintesc, am măsurat-o cu o riglă două zile la rînd și am constatat că se mărea cu cîțiva milimetri pe zi. Caracterele primelor pagini erau mai clare iar datele se îndepărtau din ce în ce mai mult în trecut.

Paginile de la sfîrșit erau într-o mutație constantă; ultimele păreau neatînte, dar ghiceam o clocotire de litere încă albe sub suprafața hîrtiei.

N-o mai priveam pe Gabrielle, ea nu mai era pentru mine decît o abstracție, o ideogramă vie, pe care o identifici fără să dai atenție detaliilor secundare ale imaginii. Nu mai făceam dragoste și cred că uitasem deja că am făcut.

Și într-o zi am deschis cartea exact la mijloc. Iar privirea mi s-a îndreptat singură spre un paragraf aflat în coloana din dreapta.

JOLY, GABRIELLE 1959-1990. Născută la Québec. Copilărie fără probleme. Studii strălucite. Diplomă în informatică la Universitatea din Montreal. Se sinucide dintr-un necaz de dragoste...

Am simțit influența exercitată de carte asupra mea sfărîmîndu-se, ca și cum m-ar fi jupuit cu un singur gest. Coperta îmi ardea palmele. Am aruncat-o jos, am privit-o îndelung, nemișcat. Apoi am împins-o cu vîtraiul în vatră. Am consumat o cutie întreagă de chibrituri ca să-i dau foc. Am pus cenușa într-o pungă de plastic pe care m-am dus s-o arunc într-o mică ripă, undeva departe în spatele casei.

Am stat o oră sub duș, frecîndu-mă aproape la sînge. Mi-am luat haine curate, am curățat camera și am aspirat. Cînd Gabrielle s-a întors, am strîns-o în brațe ca și cînd de-abia ar fi scăpat din ghearele morții. Și i-am cerut să ne întorcem la Montréal.

N-a ezitat mult timp. Ne-a trebuit mai puțin de o lună ca să găsim ceva corespunzător dorinței noastre. În toată această perioadă nu reușeam decît cu greu să-i suport absența. Nu citeam nimic și nu îndrăzneam să arunc nici măcar o privire peste cărțile din casă. Mergeam deseori la Montréal, încercînd să prind contracte, căutînd să mă adîncesc în muncă.

●●●

La începutul toamnei, noua casă era gata. Mă străduisem să o fac fericiată pe Gabrielle. Obținusem două contracte mari și munceam toată ziua. Într-o joi seara, cînd Gabrielle trebuia să lucreze pînă tîrziu, mă plimbam prin centrul orașului. Lîngă strada Mont-Royal am văzut un anticariat. Afară, de fiecare parte a ușii, două măsute susțineau o mulțime de cărți cu colțurile îndoite. Exemplare învechite din colecția Arlechini, manuale de sexologie și mai multe volume cu Sherlock Holmes Doyle mi-a plăcut întotdeauna; am privit mai de aproape și, deodată, am văzut-o, între Cîinele din Baskerville și Un studiu în roșu. O ediție din Le Livre de Poche, cu laturile de un verde întunecat de praf. O copertă roșiatică, cu caractere negre, fără înfloriri. N-am deschis-o, nici n-am atins-o. Dar, îndepărtîndu-mă, îi simțeam prezența în spate.

Am încercat să uit. În seara aceea Gabrielle mi-a simțit tulburarea. Am făcut tot ce-am putut să i-o ascund. N-am convins-o, dar n-a insistat. Am petrecut noaptea fără să dorm, așezat lîngă ea în pat, ascultînd-o cum respiră, cufundîndu-mă în ritmul domol al respirației ei.

În zilele care au urmat n-am ieșit din oraș. Și, încet, am simțit prezența cărții îndepărtîndu-se. După aproape o săptămînă am știut că a dispărut. Am îndrăznit să ies, am vizitat chiar anticariatul, ca să-mi încerc soarta, dar ea nu mai era acolo. Am început să uit încă o dată.

●●●

Într-o dimineață de noiembrie, ascultînd la radio, am auzit o a doua voce, slabă, pîrînd foarte îndepărtată, în spatele celei a animatorului. Am rotit cadranul ca să ameliores recepția, dar nu interferența era de vină. Vocea se auzea pretutindeni, pe toate frecvențele, chiar peste zgomotul de fond al spațiilor mute. Putea fi o voce de femeie, putea fi de bărbat. Tonul nu varia deloc. Recita o listă interminabilă.

„Heller, Mario-Josée 1940-1995. Născută la Paris. Se stabilește cu părinții pe Coasta de Aur în 1956. Găsește o slujbă de secretară într-o agenție turistică. Moartă într-un accident de avion pe ruta Paris-Londra. Poulin, André...

Am încetat să ascult la radio. Și atunci cînd, două săptămîni mai tîrziu, frunzele de ceai au început să formeze litere pe fundul ceștii mele n-am mai băut ceai.

●●●

De cîteva zile, cînd deschid ochii, presimt o agitație subtilă în mijlocul norilor. Atîtea litere trec, încet, de la alb la negru încît s-ar putea umple, dintr-o singură privire, mii, mi-ioane de pagini. Ziarele nu mai vorbesc decît de escaladarea conflictelor în Orientul Mijlociu, implicarea S.U.A., amenințările sovietice.

Gabrielle s-a întors. Mă așez lîngă ea. Aș vrea să-i cer să plecăm departe, dar cum? Poate nu fuga e soluția. O iau pe Gabrielle în brațe. Îmi adîncesc privirea pe chipul ei cu teama de a-i putea găsi vreun semn pe piele. Dar, pentru moment, încă sînt orb la literele ei.

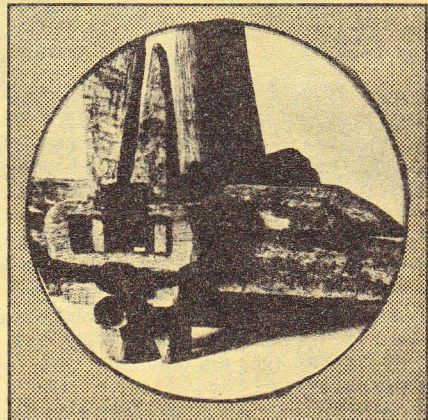
Traducere

Florin Leodor Dănilă

Titlu original:

Le Livre des morts. Din
fanzinul canadian „Temps
Tot”, nr. 7, septembrie 1990
(C) Y. Meynard 1990.

(C) versiunea românească
Florin Leodor Dănilă

Rondó pentru epavă spațială și recuperator

Anticamera era aproape plină. Zece oameni se lăfăiau în fotolii de protocol, într-o încăpere a cărei suprafață era echivalentă cu două băi individuale și o bucătărie. Oricine ar fi sesizat această risipă de spațiu pentru o bază lunară modulară, unde fiecare metru pătrat costa cât închirierea pe un an a unei arii de trei ori mai mari din Wall Street.

Nu și Comandantul. A cărui maximă preferată suna cam așa: „Potența e direct proporțională cu numărul persoanelor aflate pe lista de așteptare”. Care, bineînțeles se referă și la programările pentru activitățile desfășurate la orizontală.

– Să intre Airito!

Se ridică un bărbat scund, rotofei, cu o față de lună plină, ce se făcea remarcată prin

Dezafectată.

Comandantul își dezlipi ochii de la proiectie. Preț de câteva clipe își iscodi interlocutorul. Îi spuse acestuia pe un ton voit didactic:

– Dragule, o epavă e prin definiție dezafectată.

Apoi, după o pauză:

– La ce îți trebuie această...

– Nu mie, domnule, ci spiridușilor.

– Poate vrei să spui, extraterestrilor...

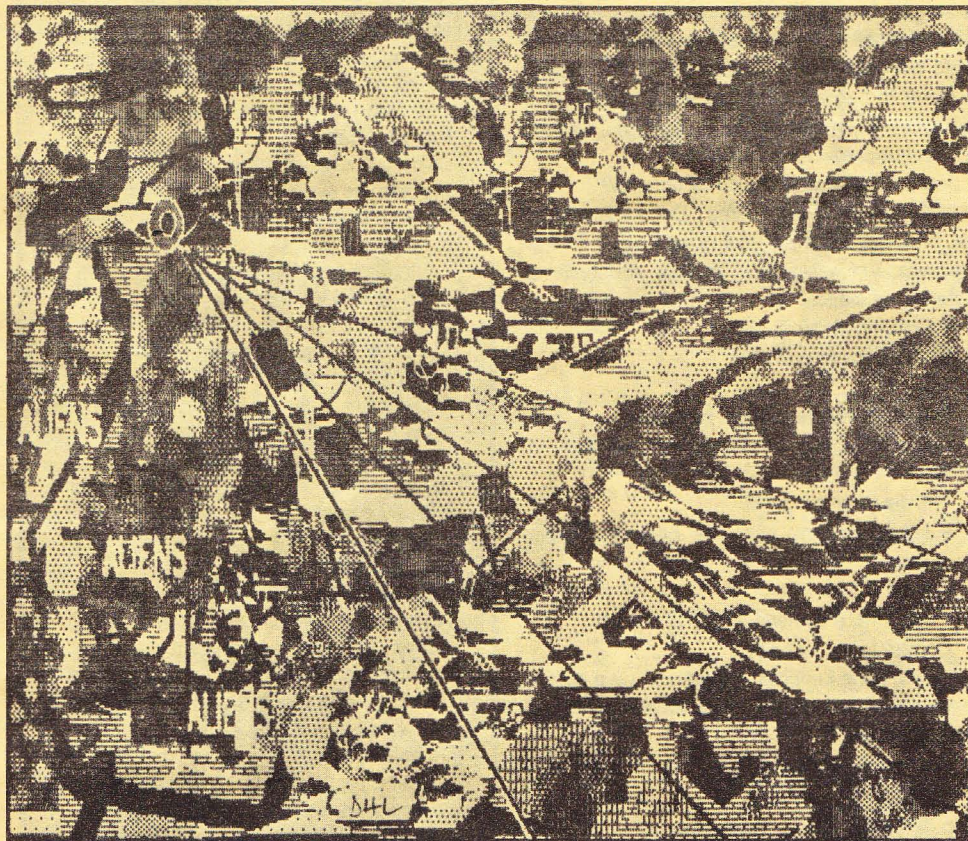
Airito răspunse ofensat:

– Nul! Doar v-am specificat și în cerere.

– Da, da... Aș vrea să-mi explici încă odată.

Trebuie să vină și Vasques.

Toată lumea știa cine e Vasques. Mai bine zis cu ce se ocupă. Dar pe Airito nu îl deranja prezența unui psiholog în preajmă. De aceea nu

perechea de ochelari stil anii '30. Cu mișcări feminizate, studiate sirguincios în fața oglinzii, defilă spre ușă, sub privirile invidioase ale petiționarilor rămași în așteptare.

Întră și se așează în scaunul din fața biroului. Privi fix spre ecranul ce afișa impasibil: „THE BOSS IS IN.”, subliniind (deși nu era nevoie) prezența Comandantului. Acesta studia cu aparentă concentrare informațiile proiectate holografic în dreapta sa.

– Airito?

– Da, domnule.

– Ai depus o cerere?

– Desigur. Pentru o epavă spațială.

reacționă când acesta intră și se așează în fața lui, privindu-l cu insitența boului ce admiră ușa grajdului proaspăt vopsită.

– Deci? spuse interrogator Comandantul.

– Aș dori să recuperez o epavă spațială.

– Așa, îngină Vasques.

– E un drept consimțit prin Legea 89. Articolul prevede chiar recompensări.

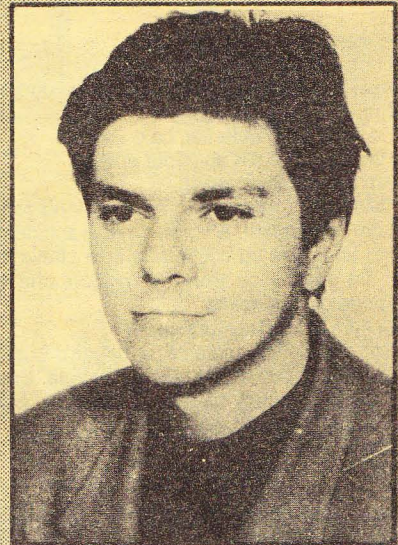
– Așa, continuă psihologul.

– Am depus o cerere.

– Desigur...

– Și...

– Nu pot să-ți permit recuperarea unei epave atât de mari, zise Comandantul.

Născut în Timișoara, la 17 octombrie 1968. Absolvent al liceului „C.D. Loga” din Timișoara, la secția de matematică-fizică, promoția 1987. A lucrat timp de un an la Muzeul de artă veche bisericească adăpostit de Catedrala metropolitană din Timișoara. În 1989 este admis la Universitatea de medicină din Timișoara, Facultatea de Stomatologie.

Pasionat de science-fiction din adolescență. Activează la cenaclul „H.G. Wells” de la Casa Studenților din anul 1986. Ca mulți dintre fanii timișoreni, frecventează și cenaclul-geamăn, „Helion”, de la Casa Universitarilor.

Debutul l-a avut în revista „Anticipația” cu schița „Iluzie”. A mai publicat în „Jurnalul SF”, și în suplimentul ziarului „Renașterea bănățeană”. Prezintă la TVT, în cadrul emisiunii „Lanterna magică”, rubrica de film SF „Incursiuni în fantastic”.

Membreu activ în mișcarea SF românească, participând la convenții SF din țară și strălătitate. Face parte din echipa de organizare a Convenției europene de SF, euROcon '94.

Ce ziceți, cum sună? Autobiografie insipidă.

Deci, să încercăm o apropiere diferită...

Chiar înainte de adolescență, SF-ul a devenit cel mai constant dintre hobby-urile pe care le-am avut. Dar nu e singurul.

Sporturi: (în ordinea preferințelor) – skiul, drumeția montană, inotul, tenisul de masă și de câmp. Nu sînt microbist!

Muzică: electronică – Vangelis, Enya, Jean Michel Jarre... Clasică – Sibelius, Bruckner, Vivaldi...

Pictură: școala flamandă, impresionism, suprarealism (Dali!...)

Literatură: Umberto Eco, sudamericani (mai ales), Orwell, Stephen King, iar SF – Philip K. Dick, Spinrad, Klein, Herbert Franko...

Film: David Lynch, Ridley Scott, Terry Gilliam...

Să nu uit: computerele...

M-am cam lungit, dar ce te poate caracteriza mai bine decât propriile opțiuni în diferite domenii?

Cel mai negru coșmar: criza de inspirație; virusurile (cibernetice).

Dorințe pe termen scurt: să-mi pot permite un computer mai performant decât PC-ul 286 care-mi mălăncă nervii și timpul (mașină leneșă ce ești!).

Dorințe pe termen lung: de ce vrei să le știți pe toate?

Stare civilă: necăsătorit.

Cifra norocoasă: 13.

Culoarea preferată: bleu ciel.

Ajunge...

- Nu chiar. Există locuitori pe suprafața ei.
- Mă puteți lămuri și pe mine? se rugă psihologul.

- E vorba de... cum să-ți spun...
- Luna, continuă Airito.
- Așa, zise Vasques. După câteva secunde:
- Cum?!
- Da, zise Comandantul, ca o ușurare.
- Hm, așa. Și cui a aparținut epava?
- Am specificat în cerere.
- Desigur, spuse psihologul, privind foaia întinsă de Comandant. E vorba de acel spiriduși.

Airito își aranjă cu cochetărie cele câteva fire de păr din smocul ce trona în mijlocul cheliei. Clipi repede din sprâncene.

- Și cum ai luat legătura cu ei?
- Știi, meteoritul acela căzut deunăzi în sectorul trei. Au venit cu el. De fapt e o navetă. Chiar atunci mă pregăteam să adorm când am auzit câteva sunete pițigăiate, apoi voci.

- Mai multe?
- Da, însă vorbeau deodată.
- Și ce spuneau?
- Între altele au zis: „Draga noas...” Pardon! Airito chicoti scurt, cu subînțeles.

- Am vrut să spun: „Dragul nostru, trebuie să recuperăm epava navei cu care am venit în acest colț de Univers. Voi o numiți Luna. Dar nu e decât un uriaș mecanism...”

- Dezafectat, continuă Comandantul.
- Exact așa au spus: dezafectat.

- Așa...
- Airito tăcu.
- Altfel?

- Mi-au spus de unde să dezamorsez ancorele gravitaționale. Știi, nava mai are câteva funcții păstrate. Ca să poată fi recuperată trebuie să o scot de pe orbită, însă cu ancorele...

- Unde se găsește acest... centru de comandă?

- În centrul Hyéronymus. Mi-au spus că locul e marcat radioactiv cu exactitate.

- Așa...
- Nu știu nimic mai mult. Acum, îmi aprobați cererea?

Comandantul îl privi pe Vasques. Acesta făcu un semn negativ din cap.

- Îmi pare rău. Momentan cererea e blocată. Din motive de securitate. Vom face cercetări estimative. Vei primi răspunsul în trei zile.

- Dar...
- Altfel pentru azi.

Airito nu se ridică de pe scaun.
- Poți pleca, zise Comandantul, arătând spre ușă. Cu cealaltă mână formă un cod la consolă. Pe ecran apăru o nouă inscripție: „THE BOSS IS OUT”.

- Nu știi să citești? se răsti Vasques.

Airito se ridică cu greutate. Era vădit afectat de refuzul autorităților superioare. În drum spre ieșire, spuse cu o voce tristă:

- Spiridușii îmi vor face probleme.

Văzind că nu primește nici un răspuns, continuă și mai spășit:

- Mă vor amenința...

- Ne vom ocupa și de această problemă, spuse sec Comandantul.

Airito nu părea convins. Ieși fără să salute.

□□□

La o oră după această discuție, o echipă de intervenție se deplasă la craterul cu pricina. Ghidindu-se după harta radiografică, coborâră în apropierea unei movile cu o formă aproape emisferică.

Sub pătura groasă de praf cosmic, sondele atiseră un corp nemetalic, de consistență foarte dură. După jumătate de zi, timp în care cupola fu dezgropată, o altă echipă își începea lucrul. Norocul le zimbise. În mai puțin

de patru minute găsiseră accesul centrului de comandă. Și, neținând seama de cele mai elementare norme de siguranță, pătrunseră în interiorul acestuia.

În acel moment, un dispozitiv automat declanșă procesul. Întreaga suprafață a solului lunar începu să vibreze cu o frecvență de douăzeci și șase de hertzi, la o anumită amplitudine respectabilă. Simultan se porni căutarea lui Airito, în speranța că acesta ar mai deține informații suplimentare capabile să oprească tremuriul astrului. Însă persoana nu era de găsit. Dispăruse fără urmă la terminarea cartului.

După eforturi aserbe îl surprinseră beat ca un asteroid, în secția de reglări termice. Alături de el, într-o stare mai puțin avansată, Rodrigo, prietenul său din copilărie.

Pe bază nu se găsea pic de băutură alcoolică. Cel puțin nu era adusă din afară. Controalele se efectuau la sînge. Comandantul auzise zvonuri legate de consumul lichidelor interzise, dar nici o probă materială nu-i căzuse în mînă. Sau pe limbă. Cu această ocazie dezlegă misterul.

Rodrigo, folosindu-se de sursele de căldură ale secției în care lucra, încropise o mică distilerie clandestină, în care obținea alcool din resturile de glucoză sustrate de la bucătărie. Surprins în flagrant, Rodrigo amuți. La propriu. Pentru a-i dezlega limba, Comandantul îi promise că va renunța să-l retrogradeze.

- De ce vrei să știi cum se oprește?

- Omule, nu-ți dai seama? Dacă va continua așa, în câteva zile nu va mai rezista nici o îmbinare sudată. Vor apare fisuri în toate structurile de rezistență ale stației.

- Eh! Oricum, degeaba.

- Nu se poate opri?

- Nuuu...

Comandantul se prăbuși pe scaun.

- Dar dacă îmi dai o gradăție, vă spun un secret.

- Îți dau, dar zi odată!

- Hic! Adică nu asta. Se oprește. Da. În câteva ore.

- Singură?

- Păi cum, e deșteaptă. Ce-ai crezut?

Comandantul se liniști.

- I-am spus lui Airito. Măi băiete, nu e de tine meseria asta... de recuperator. O chestie altfel de mare. Așa una...

Comandantul se ridică. Îi puse mîna pe umăr și zise:

- Ai o gradăție.

Și se îndepărtă, în timp ce Rodrigo își continua logoreea:

- Tocmai Luna! Suntem noi aici. În plus, ce e mai frumos decât o sticlă plină, o bancă goală în parc și Luna pe cer? Nu-i așa? Comandante?

- Da?

- I-am spus: „Ai fi putut începe cu o epavă mai mică. E plin Pămîntul de ele. Au aterizat peste tot. Te duceai în Egipt, la Gizah, intrai în Camera Regelui, apăsai unde trebuie și luai Piramida lui Keops pe sus.” Nu i-am zis bine, Comandante?

Ray Bradbury

Ce-ar fi dacă aş spune: Dinozaurul nu a murit

Ce-ar fi dacă-aş spune:

Dinozaurul nu a murit.

E afară acum, proaspăt eosit;

Înfloritor, e-a oprit și e-a așezat în curbă.

Fiară superbă!

Ce-ai face?

Ai pufni, și rîde?

Dar dacă adevărat ar fi,

Repede-afară să vezi te-ai grăbi

Sperînd împotriva speranței

Că ar putea fi? Zău?

Acesta ești tu, o, da, acesta sînt eu.

Bătrînele brute ne bîntuie visurile

Gîndurile copilăriei ne sînt înțesate cu ele.

Acolo nu trăiește nici o fată și nici un băiat.

Nici chiar vreun bărbat.

Cine nu și-ar vinde jumătate din molarii de aur

Să înflinească,

Odihnindu-se-n stradă, un dinozaur?

Privește dară!

Un polițist de stradă oprește mașina lângă fiară

Și-n timp ce stăm acolo cu gura larg deschisă

Polițistul amendează pentru parcare interzisă.

Nu e nebun polițistul, ci doar legal de calm

Scîrlind, înregistrînd delictul

Unde și cînd s-a întîmplat, și-atunci

Îi întinde de jos în sus bilețul

Și spune: „Să nu mai faci!”

Brontozaurul pleacă

Cu bilețul în dinți, dar din colțul gurii zîmbește

După o vreme, polițistul își amintește

Apoi fluieră și fuge pe stradă înapoi

Să se holbeze la uriașul cu legănat greci

În timp ce copiii îngrozii privesc

Curios

Și-și spun unul altuia:

„Orbii de frumoși!”

Fiecare se va duce acasă temător și vrăjit

Încercînd să spună ce a văzut și găsit

A fost cu adevărat nemăpomenit

Păcat că bietul polițist a privit

Înapoi prea tîrziu

Ce băftă chioară

Să amendezi ceva ce-un camion străvechi pare

Să scrii amenda fără a-ți pune o-nțebare:

De ce-l zgometos ca un tunet, oare?

El bine, parcare este goală,

Niciunde nimic ce cu un munte-ar semăna

Doar câteva mîzgălituri anuncate

pe larbă într-o doară

Pe care departamentul străzilor le va găsi

și curăța

Și nici măcar copiii nu vor putea spune

sau arăta

Dacă minunata fiară a fost acolo ori ba.

din volumul: *Dinosaur Tales*
editura Bantam Books, 1984

traducere de Mihai Samoilă

SF-ul între a nu fi și a fi relativ

Suplimentul ziarului „Cotidianul”, „Litere, arte & idei” numărul 119 din 6 septembrie 1993 „trage” pentru a ucide SF-ul („SF-ul ca diversivune”). Și aproape reușește, pentru că eseu lui Dan Stanca este scris cu stil, eleganță, forță și atacul este fulgerător și neașteptat.

Același supliment găzduiește între paginile sale în numărul 135 din 10 ianuarie 1994 o replică semnată de Radu Voinescu („Specificul SF-ului și al fantastului”) care încearcă să se situeze de partea cealaltă a baricadei, ridicând mânășă aruncată de Stanca și încercând, cu aceeași eleganță dar cu ceva mai puțină forță – recunoaștem cu fair-play – să învioreze „rănitul aproape mortal”. Dacă în septembrie SF-ul nu exista, în ianuarie există relativ – ca să-l parafrăzăm pe Alfred Elton Van Vogt.

Pe scurt, Stanca abordează problema non-valorii literaturii SF. Printr-o multiplă diversivune creată pe câteva planuri: înlocuirea fantastului în literatură printr-o pseudo-cunoaștere spirituală mijlocită de tehnică, manipularea SF-ului de către comuniști pentru distrugerea credinței și apoi opacizarea completă a realității în care trăiau oamenii de rând. Pe de altă parte se neagă complet orice implicare a tehnicii și științelor exacte în cultură, afirmație făcută, ce-i drept, prin prisma entității mitice a ființei umane.

Voinescu, în schimb, caută în primul rând să minimizeze acuzele aduse SF-ului prin situarea pe o poziție neutră. Se admite în principiu, că fantastul este literatură, iar anticipația nu, dar ca un adevăr relativ, născut mai degrabă din rațiuni metodologice, decît din experiență practică. Mai mult, se avansează ideea unei necesități de existență a SF-ului ca un „background” pe care se sprijină operele majore și se combate ideea unei diversivuni a puterii în SF. În ceea ce privește relația știință-cultură, lucrurile se pun la punct în doar câteva fraze, pentru că este la fel de grav să scrii numele lui Shakespeare ca și pe acela al lui Faraday.

Rezumind cele două eseuri, ar rezulta că, rănit de moarte – de Stanca – SF-ul continuă însă să respire cu destulă ușurință – ajutat de Voinescu.

Din punctul nostru de vedere, mai întîi de toate, SF-ul nu poate rămîne indiferent la critica de valoare literară și, prin această prismă, polemica cordială dintre Voinescu și Stanca este benefică fenomenului SF românesc. În al doilea rînd, aspectele ridicate de ambii esești sunt ceva mai serioase și merită o atenție sporită.

Privind pentru început legătura sau relația fantastic-SF, nu avem multe observații de făcut. Pentru că niciodată SF-ul nu și-a propus – explicit sau implicit – să detroneze fantastul. Mai mult, opere purtînd semnăturile lui Borges sau Marquez pot fi căutate venind dinspre SF, pentru că acesta din urmă nu neagă existența miturilor. Disociindu-ne ferm de scrierile tehnice – care de altfel se purtau doar prin anii '50-'60, mai ales în Blocul de Est – afirmăm cu tărie că SF-ul se simte atras tot timpul de mitologie și nu este cazul să înșirăm aici nume de scriitori și opere, un singur exemplu fiind semnificativ: Vladimir Colim, acela care, cu gingășie, sensibilitate și forță, a explorat și basmul, și fantastul, și SF-ul, cu aceeași incintă și candoare.

În ceea ce privește manipularea SF-ului de către comuniști pentru distrugerea credinței, considerăm că s-a pus degetul pe rană. Într-adevăr, SF-ul a fost, în anumite perioade, virful de lance al luptei pentru ateism și este păcat că, uneori, acest lucru nu a fost sesizat. Înfințarea „Colecției de povestiri științifico-fantastice” în anul 1955, într-o epocă neagră a culturii românești, este un fapt semnificativ în sine. Mai mult,

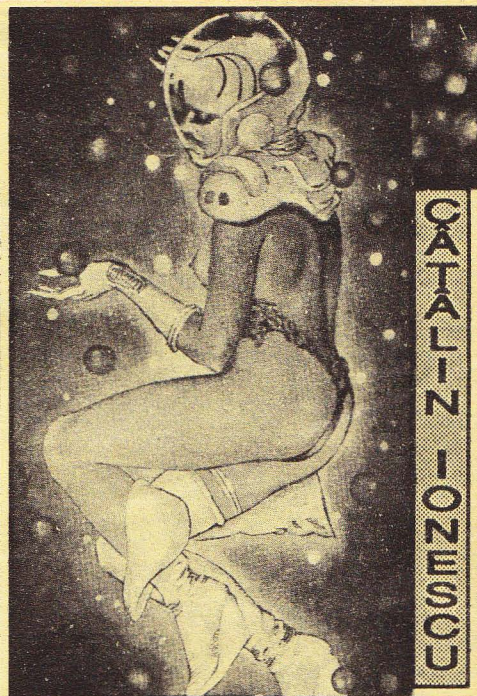
colecția a purtat mulți ani traduceri aproape exclusiv din limba rusă, arătînd prin aceasta că a fost folosită ca un instrument de propagandă. Și nu numai colecția. Seria SF de la Editura Tineretului a fost supralicitată în traduceri din limba rusă, zugrăvind viitorul luminos al omenirii comuniste (este vorba de prima serie SF a editurii, anterioară seriei de format mic cu triunghiul de colecție – emblema sa era o stea și o rachetă). Firavii capitaliști supraviețuitori ai revoluțiilor aveau singurul țel de a se face urîți și disprețuiți și asta printru crime și genocide la adresa „liniștii” comuniste.

Dar dintr-un punct de vedere global, situația SF-ului nu a fost singulară. Pleiade de cărți de autori ruși, întrecîndu-se în a zugrăvi grozăviile capitalismului și „abnegația” și „sacrificiul” revoluționarilor sau a luptătorilor antifasciști etc., se etalau pe rafturile librăriilor noastre, în aceeași perioadă. Cel puțin „Colecția de povestiri științifico-fantastice” a beneficiat de personalitatea deosebită a lui Adrian Rogoz, care, chiar dacă nu a apelat la literatura anglo-americană, el însuși fiind traducător de rusă, a știut totuși să compenseze într-un fel această stare de lucruri, apelînd și la proza fantastică și prezentînd autori ca Jorge Luis Borges sau Oscar Lemnar.

A privi însă faptele așa cum au fost, nu înseamnă a desființa. Dacă comunismul și-a anexat propagandistic SF-ul, nu înseamnă că tot SF-ul trebuie condamnat în bloc. Sau nu înseamnă că SF-ul nu are și alte valențe – sau al doilea tăis. Probabil că domnul Dan Stanca ar obiecta hotărît și ar spune: „nu, domnilor, Orwell nu a scris science-fiction”. Dar oare așa să fie? „Ferma animalelor” nu apelează la mituri pentru răscolitorul său rechizitoriu. „1984” ridică extrem de clar problema manipulării științei și tehnicii de către totalitarism.

Mai apar și alte aspecte, neluate în seamă nici de Stanca și nici de Voinescu. Dacă Eliade, care nu a fost atras niciodată de SF, face totuși unele trimiteri, rare, către SF, aflat în proza fantastică (de exemplu în „Tinerete fără de tinerețe...”), cit și în „Jurnal”, discipolul său, Culiianu, a folosit declarat SF-ul împotriva comunismului și povestirea „Intervenția zorabilor în Jomania”, din volumul-puzzle „Pergamentul diafan”, este extrem de semnificativă. În altă ordine de idei, nu tot genul SF militează cu disciplină pentru ateism. Gerard Klein, de pildă, pune chiar cu obstinație problema devenirii umane în planuri superioare ale existenței (a se vedea de exemplu volumul „Un cîntec de piatră”, romanul „Seniorii războiului”, sau nuvela „Sub cenuși”). Pînă și seria destinată în primul rînd copiilor, a filmelor cu „Războiul stelelor”, ridică probleme de nuanță religioasă.

În ceea ce privește manipularea SF-ului de către putere, punctul de vedere al lui Voinescu, „e greu de admis că undeva există o centrală a dirijării producției de SF”, pare extrem de pertinent, urmat imediat și de justificarea de rigoare, „trebuie să recunoaștem talentul maselor de a-și pune singure gîtul în juvăt”. Și dacă, inițial, din cauza avîntului dat în anii '50 și apoi reluat de începutul anilor '80 prin directive semnate de Nicu Ceaușescu via CC al UTC, SF-ul a fost în mare parte tribut arărilor săi oficiale, odată cu apariția și în România a editurilor particulare, lucrările au tendința de a evolua. Încep să apară lucrări care nu ar fi văzute niciodată lumina tiparului înainte de 1989. Din nefericire însă, nu puține dintre aceste edituri sînt conduse, dacă nu de oameni care nu au tangență cu SF-ul, atunci de oameni care iau uneori decizii cîndate vis-a-vis de SF. Dar, în fond, SF-ul trebuie să devină, și la noi, o industrie. Pentru că, în definitiv, trăim într-o epocă industrială. A închide ochii

la tot ceea ce este în jurul nostru, ținînd la modul propriu după Paradisul pierdut, poate fi, cîteodată, o formă mascată de extremism.

Între Dan Stanca pentru care SF-ul nu există („Fără îndoială, dacă o maimuță ar bate la mașină timp de un secol, nu ar reuși să scrie psalmii, dar cu siguranță ea ar realiza un roman SF meritoriu.”) și Radu Voinescu, pentru care SF-ul există relativ („Frecventarea cu moderație și la vîrste potrivite, cred că face din SF nu un dușman, ci un aliat al culturii umaniste”), este loc suficient pentru interpretări.

Pentru că, fie că ne place sau nu, trăim în secolul XX și ne pregătăm pentru al XXI-lea. Suntem, buni sau răi, membrii unei societăți tehnologice. Și aceasta nu înseamnă că am uitat totul. Redescoperim încet-încet infinitul interior al sufletului, deși ne plac filmele de genul „Star Trek”. Ne ducem la biserică, deși citim romane scrise de savanți pozitiviști, cum a fost de pildă Asimov. Voinescu ridică un mare semn de întrebare asupra acelora care tună împotriva tehniciții, dar ascultă muzică indiană veche pe CD-uri. Și lucrurile pot merge mult mai departe. Toți cercetătorii în Istoria religiilor, toți căutătorii de mituri și toți scriitorii de literatură fantastică modernă folosesc editoare de texte și baze de date computerizate, cu transmiterea integrală a volumului prin modem. Televiziunea prin satelit ridică alternative culturale.

Și atunci? Ce facem cu SF-ul? Îl neantizăm, sau îi tolerăm o existență corectă, dar marginalizată?

Poate că nici una, nici cealaltă.

Pentru că, în fond, SF-ul există prin el însuși. Nu a evoluat de la subliteratură la literatură pentru că, să spunem, Florin Manolescu a scris în anii '80 o carte de critică la adresa sa. Evoluția se face întotdeauna prin sine.

Iar în ceea ce ne privește pe noi, în colțul nostru bizar de Europă, dacă prin SF se ajunge mai ușor la Borges, Eco, Eliade, Marquez, Yourcenar, lucrul acesta pare suficient în sine. Nu contează dacă Orwell a scris sau nu science-fiction, este suficient că a scris, tot așa cum a făcut, de pildă, și Pasternak. Este suficient că a deschis o poartă. Și este o mare deosebire între o poartă deschisă și doar un fundal.

Și poate că, la modul absolut, SF-ul a deschis poarta din spate a literaturii. Numai că și pe acolo se poate ajunge în salon. Desigur, este o poartă calitativ inferioară. Dar, tot la modul absolut, este preferabilă imbulzelii de tip scrobîț care stau la ușa din față, fără să poată intra vreodată și, mai ales, este preferabilă domotului în stradă, afară.

Teme si motive SF

Mihaela și Cristian
IONESCU

JADAWIN (seniorul) – eroul ciclului de romane „The World of Tiers” de Philip Joré Farmer, care – sub nmele Wolff – a fost exilat pe Pământ. Acțiunea ciclului privește recucerirea poziției sale de zeu-senior.

JIREL DE JOIRY – eroina ciclului de povestiri „heroic fantasy” de Catherine L. Moore.

JOCURI – activități distractive sau sportive, practicate din plăcere. În literatura SF jocul este folosit fie pentru caracterizarea moravurilor sau idealurilor unei societăți (jocul fiind o reflectare indirectă a preocupărilor sau concepțiilor colective), fie pentru sublinierea stranieții, alienării sau decăderii acesteia. Unul dintre cei mai imaginativi și fertili „inventori” de jocuri este Jack Vance („The Kokod Warriors”, „The Dirdir”, „Slaves of the Klan”, „Planet of the

Damned”, „The Noon Math” etc.). Alte exemple din literatura SF: Robert Sheckley – „Cost of Living”; „The Seventh Victim”; „The Prize of Peril”; Frederik Pohl & C.M. Kornbluth – „Gladiator at Law”; Philip K. Dick – „Solar Lottery” și „The Game – Players of Titan”; John Brunner – „Squares of the City”; Pierre Boulle – „Les jeux de l'esprit”; Gerard Klein – „Le sceptre du hasard”; „Le gambit des étoiles”; J.T. McIntosh – „World Out of Mind”; Richard Matheson – „Button, Button”; Pierre Pelot – „Délirium circus”; „La guerre olympique”; David Bischoff – „War Games”; „Rollerball”; „Tron”.

Va urma

PRIVIRE ASUPRA AMERICII

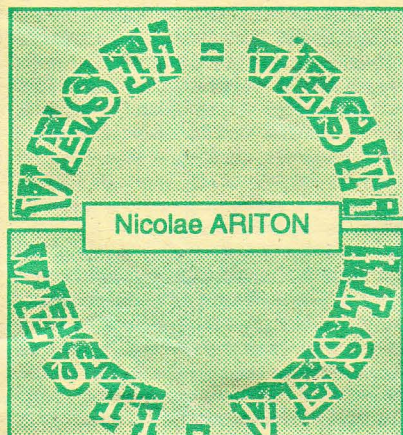
Privirea noastră asupra celei mai bogate piețe de carte SF din lume (probabil și din univers) se oprește asupra anului 1992. Cei care trăiesc intens „clipa momentului” vor fi probabil dezamăgiți de actualitatea depășită a datelor. Pentru ei, precum și pentru toți dintre dumneavoastră care citiți acest articol, sînt necesare cîteva precizări. Analiza unui an de activitate se face în prima parte a anului următor. Deci acest articol ar fi fost ideal să apară cam în aceeași perioadă a anului trecut. Așa s-a și întîmplat, dar aceasta a fost în USA, în paginile revistei „Locus”. Cum Tulcea este departe de USA (ca și Bucureștiul dealtfel), un abonament „par avion” la revista „Locus” costă aproape 100 dolari, iar o trimitere prin „poșta maritimă” durează uneori și 6 luni, vă propunem o scurtă călătorie în timp.

Înainte de toate, trebuie subliniat faptul că numărul de cărți SCIENCE-FICTION / FANTASY / HORROR apărute în USA, în 1992 a fost în ușoară coborîre față de 1991 (-8 la sută). Față de deceniul trecut, creșterea a fost de 76 la sută. Principala cauză a scăderii numărului de apariții a fost adevărata cădere pe piața cărții a edițiilor de buzunar (-16 la sută). Motivul acestei reduceri a interesului față de cărțile de buzunar a fost avîntul luat de așa numitele „Tradepaperbacks”, care sînt cărți situate, din punct de vedere al prețului și al „prezentării”, la mijlocul drumului dintre o carte de buzunar și o „Hardcovers”. Astfel cea mai mare parte a tirajelor lui Stephen King și Anne Rice – autorii cei mai bine vînduți în 1992 – au fost în „Tradepaperbacks”.

Din totalul titlurilor apărute în 1992, 62 la sută sînt reprezentate de noutăți. Acest procentaj este relativ același în ultimii ani, diferențele în minus sau în plus fiind insignifiante.

O schimbare importantă față de ceilalți ani este aceea că pentru prima oară, au apărut mai multe cărți FANTASY decît SF: 278 de apariții FANTASY, 239 apariții SF și 165 apariții HORROR/DARK FANTASY. Ceea ce poate reprezenta un semnal de alarmă pentru fani SF este faptul că dintre aparițiile dedicate adolescenților, 58 la sută reprezintă FANTASY, iar SF numai 7 la sută. Nu lipsit de interes este poate faptul că din cele 239 de apariții SF, mai mult de jumătate sînt „episoade” ale unor cicluri, cum sînt cele semnate de Carolyn H. Cherrih sau Stephen

R. Donaldson. În ceea ce a mai rămas se includ alte două categorii speciale de apariții: romane inspirate din acțiunea unor filme precum: ALIEN, STAR WARS, sau așa numitele

„shared universes”, în care universul creat de un scriitor este exploatat de alții: „Orașul roboților”, de Asimov, sau „Baza Venus” de Arthur Clarke și Paul Preuss.

Mania „continuărilor” se întîlnește și în FANTASY, unde în proporție de 50 la sută din apariții reprezintă cel puțin volumul al doilea al unui ciclu. În genul HORROR doar 22 la sută reprezintă apariții într-un ciclu.

Situația debutanților într-unul din cele trei genuri este reprezentată de procente cuprinse între 6 și 12 la sută.

Dacă situația nu a fost strălucită pe piața cărții, iată cum s-a prezentat aceasta pentru revistele de gen. Cele mai vîndute reviste au fost ANALOG și ASIMOV'S SCIENCE FICTION (revista renunțînd la vechiul nume: ISAAC ASIMOV'S SCIENCE FICTION MAGAZINE. O scădere de tiraj de 20 la sută a suferit THE MAGAZINE OF FANTASY & SCIENCE-FICTION, dar aceasta după un an 1991 strălucitor. Pentru AMAZING însă a fost un an catastrofal, cu toate că și-a schimbat formatul, și-a pierdut 60 la sută din cititori.

În domeniul filmului, cel mai mare succes l-a avut BATMAN 2, inspirat, trebuie să recunoaștem, din „Comics”.

Pentru anul 1993, politica editorilor americani era aceea de scădere a numărului titlurilor, luînd în considerare saturația pieții. Ideea este aceea a unei atenții mai mari asupra calității cărților publicate.

Poate ar mai fi demn de remarcat faptul că în USA, în ultimul timp, au apărut o serie de cărți, în care, fără a avea sigla SF sau F pe copertă, autorii exploatează teme clasice ale SF-ului, fără a se considera că fac parte din fandom, sau că opera lor este science-fiction.

Scenariul: DAVID LYNCH Regia: DAVID LYNCH Efecte speciale: BARRY NOLAN Cu: KYLE MACLANGLAN, JOSE FERRER, JURGEN PROCHNOW

La vreme cînd am avut ocazia să văd înfîia oară „DUNE”, după romanul lui Frank Herbert, am fost foarte emoționat. Citisem cîteva pasaje în revistele-fantomă care apăreau pe vremea închizitorului culturii și acele pagini m-au făcut să-mi doresc foarte mult o ecranizare după roman. Și visul meu s-a împlinit. Dar am suferit o mare decepție, pentru că filmul pe care l-a făcut Lynch nu m-a rămas în minte decît prin ceea ce nu mi-a plăcut. Recunosc că nu l-am văzut pînă la capăt. Mai tîrziu mi-a picat în mînă jocul „DUNE”, la care am „săpat” aproape o lună, în timpul meu liber, pînă l-am dat de capăt. Iar jocul acela pe computer mi-a relevat multe lucruri pe care nu le înțelesesem în film. Apoi am citit și cartea, care a fost cu totul altceva și de curînd am văzut din nou caseta cu „DUNE”. Am făcut totă această pledoarie numai ca să vă recomand mai întîi cartea și mai apoi filmul. Asta este ordinea firească, dacă vreți să li simțiți toate dedesubturile.

Pe scurt, acțiunea filmului – Veniți pe Arrakis, Paul și părinții lui descendenți ai familiei Atreides, contactează tremenii care să-l ajute să exploateze „spice” – substanța de bază din anul 10199. Pe Caladan, în secret, împăratul Shaddam al IV-lea se înțelegea cu familia rival a Atreides –

VideOManiA

rilor, Harkonen, să saboteze exploatarea și s-o preia. Însă pe Arrakis, Paul este avertizat în mai multe rînduri, dar catastrofa tot se produce. Harkonen atacă micul oraș și distruge armata tatălui lui Paul. Paul își urmează destinul și în exodul lui printre dune, întîlnește triburile de tîrmenii pe care li învîta arta războiului. Tot în acest timp o cunoaște pe Chani, o minunată femeie fermă și bea apa vieții căpătînd puteri supraomenești. De acum totul este o luptă împotriva lui Harkonen și a împăratului Shaddam al IV-lea.

Interesantă opțiunea lui David Lynch pentru acest gen de filme. „DUNE” nu se poate compara cu „TWIN PEAKS”. Lynch nu este un specialist al scenelor macabre, cu sute de personaje, în genul lui Dino de Laurentis. Tot timpul am avut senzația că filmul nu este fluent. Că are rupeți de ritm care strică ceva. Iar agentul F.B.I., Cooper, din „TWIN PEAKS”, interpretul lui Paul Atreides, pară nu joacă destul de natural. Cîteva scene de demonstrație a puterii personajului Paul, mi se par de-a dreptul răsuflete, ca să nu zic mai mult. L-am recunoscut în cadre și pe căpitanul lui „ENTERPRISE” din „STAR TRECK”. Aici interpretează un rol de instructor de lupte și are pînă mai mult la cealaltă. Filmul nu are nume mare. Majoritatea actorilor care au făcut „DUNE” la acea vreme, nu erau cunoscuți, în maniera în care a fost făcut, tot n-ai fi ieșit îndeajuns de satisfăcător pentru un spectator care a citit cartea.

Nota – între 4 și 5, pentru designul navelor. Vîrmii mi s-au părut mai interesanți. Poate de aceea s-au folosit de ei și producătorii filmului „TREPIDAȚII”. Dar despre ei, altă dată.

DON SIMON